

Evaluation of the Problems in Guidance and Psychological Counseling Services in Basic Education: A Meta-Synthesis Study

Serife Donmez¹, Necdet Aykac²

About the article

Received: 25.03.2022

Accepted: 22.03.2023

Published: 01.05.2023

Key Words

Basic education

Guidance and

psychological counseling

Meta- synthesis

Abstract

In this study, it is aimed to evaluate the problems experienced in guidance and psychological counseling services in basic education with the meta-synthesis method. In this context, with the help of the keywords such as "problems in psychological counseling", "guidance services in primary school", "preschool guidance services problems", "guidance and psychological counseling services in preschool education problems", "guidance and psychological counseling services in secondary school", "guidance and psychological counseling services", "guidance services", "guidance and psychological counseling services" and "guidance problems in basic education"; The database has been scanned on the National Thesis Center of the Council of Higher Education, Google Academic, TÜBİTAK ULAKBİM (National Academic Network and Information Center) and Social and Human Sciences Database. As a result of the scans, 27 articles, 8 master's theses and 1 paper that meet the inclusion criteria were included in the study. Meta-synthesis method was used in the study and the obtained data were analyzed by inductive content analysis. Frequency tables related to main themes, themes, codes and problems were created in line with the examinations made. Considering the results of the research, the problems experienced in the guidance and psychological counseling services in basic education are discussed under six headings. When these six titles are evaluated in line with the data obtained; It covers themes such as system problems, problems related to cooperation, duties and responsibilities of guidance and psychological counseling services, the function of guidance and psychological counseling services, problems arising from psychological counselor and physical conditions. In the light of the findings obtained as a result of the research, it was determined that the problem area with the highest frequency was system problems, and the least problematic area was physical conditions.

For Citation

Donmez, S. & Aykac, N. (2023). Evaluation of the problems in guidance and psychological counseling services in basic education: A meta-synthesis study. *Journal of Mugla Sitki Kocman University Faculty of Education [MSKU]*, 10(1), 142-159. DOI: 10.21666/muefd.1093557

Psychological counseling service refers to a process of specialized assistance grounded on therapeutic interaction between the counselor and the client. Counseling is an important part of the contemporary education system as an element that supports various development areas of students and ensures the development of the individual as a whole (Erdemir and Kis, 2017). Guidance and psychological counseling services are professional services that enable students to get to know themselves, adapt to the school and the environment, realize and develop their hidden strengths and accomplish their educational and professional development in a healthy manner (Memduhoglu and Damcicek, 2016). Guidance also involves a process of determining one's own goals and giving direction to them in the education process (Tan, 2000). Individuals are expected to fulfil their responsibilities in the society by knowing their personal competences and limits through education. At this stage, guidance and psychological counseling services offer a facilitating and enlightening way to the individual (Ozoglu, 1991).

¹ Ministry of National Education - serifedonmezpdr@gmail.com - ORCID No: 0000-0002-2133-278X

² Mugla Sitki Kocman University - necdetaykac@mu.edu.tr - ORCID No: 0000-0001-8020-713X

Guidance and psychological counseling services are an integral part of education in contemporary and democratic education models. Contemporary education models have a student-centred approach. It is possible to say that guidance and psychological counseling services have an important function in supporting the personality development of students. This service supports the lifelong development of the individual (Polat, 2007). On the other hand, it can be said that guidance and psychological counseling services have an important role to play in affecting the perspectives of teachers and school administration and their contributions to classroom management. These services also remind teachers that students are individuals who need to be supported not only educationally but also psychosocially. Guidance and psychological counseling services are highly needed in order to help learning to take place more effectively and to provide this support in a way that is sensitive to changes and developments. In this way, the culture of cooperation can be developed at schools. The increase in cooperation between teachers, school administration and students will increase the sense of trust in the school and facilitate the healthy development of students (Soker, 2007).

The country that pioneered the studies in the field of counseling and started the counseling studies on the basis of advanced concepts and principles is the United States of America. With the introduction of psychological counseling and guidance services in educational institutions, it has emerged as a subject that is emphasized in Turkish national education councils (Akay, Turk, Mercan and Urtekin, 2019). Guidance services were first brought to the field in the form of vocational guidance and then educational and personal-social guidance services. Along with the need for qualified workforce, the need for psychological counseling and guidance services has also increased. After the reforms in Europe and America, educational guidance activities gathered momentum. After contacts were established by scientists in Turkey with the USA, the USA model has been adopted in the school psychological counseling profession in Turkey (Totan, 2014). Guidance and psychological counseling services started to be offered in Turkey in the 1950s (Soker, 2007). In Turkey, the Guidance and Psychological Counseling Services Regulation was updated by the Ministry of National Education (2020) and the duties of school counselors were defined within the framework of preventive, developmental, remedial and support services. Nas (2018) stated that school counselors fulfil their duties and responsibilities as defined in this regulation. In this context, it is possible to say that the regulation has a direct impact on guidance and psychological counseling services.

School psychological counseling and guidance services, which include the counseling process, are a very important element for the efficient conduct of student personality development services in the school environment. Guidance and psychological counseling services have a facilitating role and a social-physical-academic support role for students to fulfil their developmental period tasks (Erdemir and Kis, 2017). Therefore, guidance and psychological counseling services in schools are preventive, developmental and protective activities that support the development of the individual in many ways. For this reason, schools are not only educational institutions, but also institutions that support students to learn life skills, discover and develop their talents and interests in addition to their academic skills. The increasing importance of this understanding with modern education has also increased the importance of guidance and psychological counseling services. However, when the problems experienced in the education system are considered, it is inevitable that these problems will also be reflected in the guidance and psychological counseling services. These problems experienced have been brought to light and various solutions have been presented in many studies. The problems experienced in such an important service, which provides social, emotional and cognitive support to the individual, bring about many possible risks such as not being able to fully benefit from this service, experiencing problems and making wrong professional choices. For this reason, the identification of the problems experienced is very important for the steps to be taken to solve these problems.

Basic education is a critical period that aims to equip individuals with the knowledge, skills and behaviours to adapt to the requirements of the age (Deveci and Aykac, 2019). Therefore, advanced target behaviours and values are built on the objectives to be accomplished in this period. In this context, since basic education is the lowest layer of the education system, it may create protective and reducing effects in the occurrence of possible problems in upper education levels as a result of the solution of the existing problems at this stage. When the levels of the education system are considered, it is seen to be important to carry out preventive, improving and intervening guidance and psychological counseling services with the cooperation of students-parents-teachers-administrators, starting from the lowest level. Given that levels of education affect each other, disruptions that may occur in guidance and psychological

counseling services offered in basic education may also cause disruptions in other levels of education. Tan (2000) emphasized that guidance services are a type of service that requires the cooperation of all school personnel. It was stated that it would not be possible to carry out the guidance and psychological counseling programs without considering the needs and understanding of teachers, school administration, students and parents. In this sense, when viewed from a broader point of view, the solution of the problems experienced in guidance and psychological counseling services can affect students' making the right decision in their career choice. According to Soker (2007), guidance and psychological counseling services offered during school years have a great effect on the growth of a healthy personality and society.

In light of this information, it is very important to determine the problems in the field of guidance and psychological counseling services at the basic education level within the framework of the studies in the relevant literature. As a result of the literature review on the subject, it is seen that there are studies that include the problems experienced in guidance and psychological counseling services in basic education and solutions for these problems. In the current study, a meta-synthesis study was carried out on the studies that investigated the problems and solutions in the field of guidance and psychological counseling services at the basic education level. It is thought that this study, which aims to examine the problems of guidance and psychological counseling services in basic education, will contribute to the literature. In this study, it is aimed to evaluate the studies examining the problems experienced in the guidance and psychological counseling services in basic education by using the method of meta-synthesis.

Method

Design

This study was conducted using the meta-synthesis method. The meta-synthesis method is an approach that contributes to the comprehensive explanation of a phenomenon and to bring a different perspective to the existing theory by examining the data, methods and theoretical aspects of qualitative studies on any subject or qualitative dimensions of the studies using the mixed method (Polat and Ay, 2016). According to another definition, meta-synthesis refers to theories and generalizations reached through the systematic comparison and combination of the results of qualitative studies (Noblit and Hare, 1988). In this context, the findings, results and suggestions of the studies on the problems experienced in the guidance and psychological counseling services in basic education in Turkey have been studied with an interpretive approach.

In the study, the stages of a meta-synthesis developed by Walsh and Downe (2005) were applied. In line with these stages:

1. The scope of the study was determined.
2. Relevant studies were reached.
3. Studies to be included in the current study were determined.
4. The quality of the studies was evaluated.
5. Comparison-based studies were conducted.
6. Studies were coded and themed.
7. The themes obtained from the analysis were synthesized.

Data Collection

In the context of the research topic, the problems seen in the guidance and psychological counseling services in basic education in Turkey were addressed and a literature review was made. In this context, scientific articles, theses and papers were searched by using the following keywords; 'problems in psychological counseling', 'counseling services in primary education', 'problems in counseling services in primary education', 'problems in psychological counseling services in pre-school education', 'problems in guidance and psychological counseling services in preschool education', 'problems in guidance and psychological counseling services in middle school', 'guidance and psychological counseling services', 'counseling service' and "counseling problems in basic education".

The studies to be included in the current study were reached using Google Academic, National Thesis Centre of the Council of Higher Education, TÜBİTAK ULAKBİM (National Academic Network and Information Centre) Social and Humanities Database. The qualitative studies and the qualitative dimensions of the studies conducted using the mixed method were included in the current study. In

addition, the studies were limited by considering the inclusion of the problems experienced in the guidance and psychological counseling services at the basic education levels. Eight master's theses, 27 articles and 1 paper meeting the inclusion criteria were included in the study. The studies included in the current study are listed in Table 1.

Table 1.

Studies Included in the Current Study

Code of the Study	Reference	Subject of the Study
S1	Akay, Turk, Mercan and Urtekin (2019)	Examination of the counseling services regulation from the point of view of counselors
S2	Aktas and Demirtas Zorbaz (2018)	Opinions of school counselors on their competences of psychological counseling with children
S3	Arslan, Karatas and Dostuoglu (2019)	Current and developing ethical problems in the field of psychological counseling
S4	Arsit (2019)	Investigation of the self-efficacy of guidance teachers working in special education schools and guidance and research centers regarding guidance and psychological counseling services in special education (master's thesis)
S5	Bacioglu, Kocabiyik and Malkoc (2016)	Guidance and psychological counseling students' evaluation of the guidance services in schools
S6	Bayraktar (2020)	Determining the opinions of counselors about the problems they encounter at school (master's thesis)
S7	Bengisoy and Ozdemir (2019)	Problems in the field of psychological counseling and guidance from the point of view of psychological counselor/guidance teachers
S8	Camadan (2021)	Evaluation of the decisions in the regulations published by the Ministry of National Education on psychological counseling and guidance services
S9	Can (2010)	Examining the problems faced by the guidance teachers working in primary schools (symposium)
S10	Can and Nikolayidis (2021)	School counseling services: a case study
S11	Cerit, Akgun, Yildiz and Soysal (2014)	Problems and solutions in the implementation of the new education system (4+4+4) (Case of Bolu province)
S12	Cetin (2016)	Opinions of primary school students on school psychological counseling and guidance services (master's thesis)
S13	Cokamay, Kapci and Sever (2017)	Problems in school mental health services: opinions of counselors
S14	Dagli and Han (2017)	Educational problems and solutions in Diyarbakir province on the basis of teachers' opinions
S15	Erdemir and Kis (2017)	Opinions of school administrators about school guidance and psychological counseling services
S16	Erdemir, Sumbas, Umur, Genc and Tunca (2019)	Expectations of secondary school administrators and teachers from psychological counseling and guidance services (Malatya province)
S17	Gok (2016)	Measuring how guidance and psychological counseling services are perceived by school principals (master's thesis)
S18	Gurgan (2020)	Problems experienced in school counseling services from the perspective of school counselors
S19	Kanak, Ersoy and Yerliyurt (2018)	Evaluation of the necessity of pre-school counseling services in line with the opinions of counselors

S20	Karatas and Sahin Baltaci (2013)	Examining the opinions of school principals, classroom counseling teachers, students and school psychological counselors on psychological counseling and guidance services carried out in secondary education institutions
S21	Kocak Bicak and Ottekin Demirbolat (2019)	The expectations of school counselors from school administrators and teachers
S22	Meseci, Ozcan and Bozdemir (2007)	Perceptions of teachers and principals about school psychological counseling and guidance services
S23	Memduhoglu and Damcicek (2016)	Teachers' metaphorical perceptions of counseling services
S24	Nazli (2008)	Teachers' perception of changing counseling services and their own roles
S25	Oksal and Guner (2018)	Examining the counseling services carried out in schools in France and Turkey: Comparative case study
S26	Parmaksiz and Gok (2018)	Difficulties faced by school psychological counselors in the execution of psychological counseling and guidance services
S27	Polat (2014)	Evaluation of the problems experienced in the first grade of primary school in the 12-year compulsory and gradual education system according to the opinions of teachers (master's thesis)
S28	Silaci (2010)	Guidance and psychological counseling in education as a social status for service recipients (master's thesis)
S29	Soker (2007)	The expectations of primary school teachers from counseling services in schools about classroom management (Case of Zonguldak) (master's thesis)
S30	Tagay and Sevi Kacar (2017)	Opinions of school psychological counselors on psychological counseling and guidance services in schools
S31	Terzi, Erguner Tekinalp and Leuwerke (2011)	Psychological counselors' evaluation of the comprehensive psychological counseling and guidance program developed based on the school psychological counseling and guidance services model
S32	Tuzgol Dost (2020)	Status and problems of guidance and psychological counseling services in primary schools according to school psychological counselors
S33	Tuzgol Dost and Keklik (2012)	Problems in the field of psychological counseling and guidance from the eyes of those working in the field
S34	Uzun (2018)	Examining the metaphorical perceptions of teachers and school administrators about school psychological counseling services and counselors (master's thesis)
S35	Yerlikaya, Sak and Sahin Sak (2014)	Psychological counseling and guidance services in pre-school education: opinions of pre-school pre-service teachers and pre-service psychological counselors
S36	Yildiz (2021)	Opinions of psychological counselors about the problems in school climate and school social services

Table 2.

Frequency Distribution of the Descriptive Characteristics of the Studies

Publication Type			Data Collection Tool			Method		Data Analysis		
Article	Thesis	Paper	Interview Form	Questionnaire	Document Analysis	Qualitative	Mixed	Content Analysis	Descriptive Analysis	Undefined
27	8	1	26	8	2	34	2	13	19	4

As seen in Table 2, the studies included in the current study consist of 27 articles, 8 theses and 1 paper. In terms of the research method, 34 of the studies have qualitative and two of them have mixed designs. From among these studies, 26 used interview forms, 8 used questionnaires and 2 used document analysis as the data collection tools and 13 studies used content analysis, 19 studies used descriptive analysis in the analysis of the collected data while analysis method was not specified in 4 of the studies. However, these four studies, whose analysis method was not specified, were included in the study because they were qualitative studies and covered the research subject.

For this study, permission was obtained from the Social and Human Sciences Research Ethics Committee of Mugla Sıtkı Kocman University, dated 07.02.2022 and numbered 220016/24, and it was decided that the study does not require ethics committee approval.

Data Analysis

In the current study, an inductive content analysis approach was used. In inductive content analysis, it is essential to determine the relationship between the concepts in the content of the data obtained through coding. With the determined codes and themes, the phenomenon underlying the data is tried to be explained (Yildirim and Simsek, 2008). In this approach, codes and themes are created by reading the texts in detail over and over again and considering all the content (Hsieh and Shannon, 2005). The 36 study texts included in the study were read line by line and the problems revealed by the data obtained from the manual coding were listed. In this way, the themes were reached. The studies included in the evaluation were given codes as S1, S2, S3,....., S36. Arrangements were made by taking expert opinion on the themes reached.

Findings

The studies including the problems in guidance and psychological counseling services in basic education in Turkey were examined using the thematic synthesis approach. As a result of the examinations, six themes were determined. The themes created are; system problems, problems related to cooperation, duties and responsibilities of guidance and psychological counseling services, function of guidance and psychological counseling services, problems arising from psychological counselors and physical conditions. The themes created were determined within the framework of the meaning they expressed. Frequency information regarding the themes created is presented in Table 3.

Table 3.

Main Themes Created

Themes	f
System Problems	43
Problems Related to Cooperation	30
Duties and Responsibilities of Guidance and Psychological Counseling Services	29
Function of Guidance and Psychological Counseling Services	27
Problems Arising from Psychological Counselors	23
Physical Conditions	11
Total	163

1. System Problems

The codes related to the theme of ‘system problems’ experienced in guidance and psychological counseling services in basic education are given in Table 4.

Table 4.

System Problems

Theme	Codes	f
Regulatory Problems	Title-related problems	7
	Problems arising from the regulation	6
	Need for in-service training	4
	Lack of support by the Ministry of Education on motivation	3
	Appointment of teachers from other branches	3
	Lack of supervision on other teachers	2
Implementation Problems	Insufficient number of counselors/guidance teachers	11
	Absence of counseling classes	4
	Excessive workload	3
Total		43

As seen in Table 4, system problems (f=43) seen in guidance and psychological counseling services in basic education are specified under two themes as ‘Regulatory problems’ and ‘Implementation problems’. In the theme of regulatory problems (f=25), a total of six codes were determined as ‘Title-related problems’, ‘Problems arising from the regulation’, ‘Need for in-service training’, ‘Lack of support by the Ministry of National Education on motivation’, ‘Appointment of teachers from other branches’ and ‘Lack of supervision on other teachers’. In the theme of implementation problems (f=18), a total of three codes were determined as ‘Insufficient number of counselors/guidance teachers’, ‘Absence of counseling classes’, ‘Excessive workload’.

Some of the statements regarding the opinions and findings on the problems obtained in the study are given below:

“We are too busy with paperwork. Our profession has lost its meaning and I feel I am getting worse in my profession.” (S1)

“There is no clear regulation on counseling services. I think that the legal regulations on this issue are not enough ...” (S10)

‘...In addition, the counseling activities of the classroom guidance teachers are not supervised ...’ (S9)

‘Our school has 900 students and only one counselor. The number of counseling teachers is very insufficient for this school population...’ (S20)

‘Counseling service is like an extra burden because it just involves preparing and putting paperwork on file ...’ (S23)

‘...In fact, one of the main reasons for this problem is that there are not enough guidance teachers in schools. Norm staff planning should be made in such a way that fewer students are assigned to a guidance teacher. In this way, the quality of counseling services will also increase.’ (S25)

‘There are no in-service trainings that will contribute to the development of guidance teachers.’ (S26)

‘For a healthy counseling service, the number of students assigned to a counselor should not exceed 100 and this means that norm staff planning should be made ...’ (S32)

When the system problems experienced in the guidance and psychological counseling services in basic education are considered, it is seen that the highest number of problems experienced is regulatory problems. Within this theme, the uncertainty regarding the titles of the employees in guidance and psychological counseling services and the problems related to frequent change of titles come to the fore. It is understood that aside from title-related problems, there are also other problems arising from the regulation. The other problem area that is most frequently expressed among the regulatory problems is the existence of the need for in-service trainings. It has been stated that both counselors and other teachers have needs in this area. Appointment of teachers from other branches and lack of supervision

on other teachers are seen to be among the regulatory problems. Within the theme of implementation problems, it was stated that the insufficient number of counselors/guidance teachers, especially in educational institutions, is a big problem. On the other hand, it was stated that the lack of class hours required for the implementation of guidance services in educational institutions is also a problem area. The excessive workload of counselors was also stated as another problem area.

2. Problems Related to Cooperation

In line with the studies discussed, the codes obtained under the theme of ‘problems related to cooperation’ are given in Table 5.

Table 5.

Problems Related to Cooperation

Theme	Codes	f
Problems Related to Cooperation	Lack of cooperation with school administration	12
	Lack of cooperation with teachers	10
	Lack of cooperation with parents	4
	Lack of cooperation with other stakeholders	4
Total		30

As seen in Table 5, a total of four codes were obtained under the theme of problems related to cooperation in guidance and psychological counseling services in basic education (f=30); ‘Lack of cooperation with school administration’, ‘Lack of cooperation with teachers’, ‘Lack of cooperation with parents’ and ‘Lack of cooperation with other stakeholders.

Some of the statements regarding the opinions and findings on the problems obtained in the study are given below:

‘...The factors that hinder the exhibition of better performance by counselors are that the school administration does not provide the opportunities that the counselors need in their work, that teachers delegate their responsibilities regarding the guidance to counselors, that the parents are indifferent and that the number of students is high.’ (S10)

‘In terms of cooperation, I think that there is not enough cooperation with branch teachers. I expect teachers to collaborate consistently, not just when they want to.’ (S21)

‘Teachers and administrators do not take responsibility for guidance services.’ (S26)

‘Branch teachers’ thinking that what would the guidance teacher do, if we did these things ...’ (S26)

‘From time to time, I have problems with the classroom guidance teachers. I see that the guidance service is not given much importance and teachers are not prepared for this service...’ (S31)

When the problems related to cooperation experienced in the guidance and psychological counseling services in basic education are considered, it is seen that the lack of cooperation with the school administration is mostly expressed as a problem. Another problem area is the lack of cooperation with teachers. It has been stated that the lack of cooperation with parents, which is an important element of guidance and psychological counseling services, is a separate problem area. Moreover, it is seen that the lack of cooperation with other stakeholders poses a problem in this field.

3. Duties and Responsibilities of Guidance and Psychological Counseling Service

The codes related to the theme of ‘duties and responsibilities of guidance and psychological counseling services’ including some problems experienced in guidance and psychological counseling services in basic education are given in Table 6.

As seen in Table 6, when the problems related to duties and responsibilities of guidance and psychological counseling services (f=29) were examined, two themes were determined; ‘Not knowing the duties involved in guidance and psychological counseling services’ and ‘Job description’. Under the theme of not knowing the duties involved in guidance and psychological counseling services, five codes were determined; ‘The school administration’s lack of knowledge about the duties involved in guidance and psychological counseling services’, ‘Parents’ not knowing the duties involved in guidance and psychological counseling services’, ‘Not knowing the duties involved in guidance and psychological counseling services (by other stakeholders)’, ‘Teachers’ not knowing the duties involved in guidance

and psychological counseling services’ and ‘The thought that only problem students can be referred to guidance and psychological counseling services’. Within the sub-theme of ‘Job description’, the unclear job definition of counselors seems to be an important problem area.

Table 6.

Duties and Responsibilities of Guidance and Psychological Counseling Services

Theme	Codes	f
Not Knowing the Duties Involved in Guidance and Psychological Counseling Services	The school administration’s lack of knowledge about the duties involved in guidance and psychological counseling services	8
	Parents’ not knowing the duties involved in guidance and psychological counseling services	6
	Not knowing the duties involved in guidance and psychological counseling services (by other stakeholders)	6
	Teachers’ not knowing the duties involved in guidance and psychological counseling services	1
	The thought that only problem students can be referred to guidance and psychological counseling services	1
Job Description	Lack of clear job description for psychological counselors	7
Total		29

Some statements regarding the opinions and findings on the problems obtained in the study are given below:

‘...School administrators are not aware of the importance of guidance and psychological counseling services. The most important problem is that school administrators do not fully know the duties and responsibilities of the guidance service ...’ (S9).

‘...Students with problems seek help from the guidance service... those who do not study, those who have problems with their families, those who disrupt the classroom order, those who fight at school... Why would a student without a problem go to a counselor?’ (S12)

‘...We still do not know whether we are counselors, teachers or administrators. Our job description is not clear.’ (S13)

‘Some teachers think that the guidance teacher should take care of every problem related to students (such as losing the eraser, not doing homework). The guidance teacher is seen as a joker, giving orders and directing students to the school administration. My expectation is that it should be noticed that guidance teachers have various duties and that education should be seen as a team work.’ (S21)

‘We are faced with works that are not defined in our job description. When I just started my job, I was asked to do irrelevant jobs. However, the number of these irrelevant jobs decreased with the change of school administrators or when I stated that it was not my job. In order to prevent such possible negativities, we should be supported with changes to be made in our regulations and various trainings can be organized for school administrators.’ (S21)

‘The biggest problem is the wrong perception that only the guidance teacher can solve it, if there is a problem. It’s as if we had a magic wand and with this wand, all students’ problems would be solved ... some teachers have such misperceptions ...’ (S25).

‘There are some problems in the job description of guidance teachers at school. I cannot do my job properly (e.g., conducting individual interviews) because my job description is not clear.’ (S25).

‘The thought that the guidance teacher has nothing to do and thus can help the administration ...’ (S26)

‘Parents think that nothing would change even if they came to the school ...’ (S26)

‘Due to the fact that the school administration and some teachers do not fully know the duties and responsibilities of guidance teachers, they may expect things beyond our responsibility ...’ (S33)

‘...A counselor I spoke to stated that parents did not know what kind of duties they had at school ...’ (S35)

When the problem area of ‘Duties and Responsibilities of Guidance and Psychological Counseling Service’ in basic education is taken into consideration, it is seen that within the theme of not knowing the duties of guidance and psychological counseling services, the party with the least information on the duties of guidance and psychological counseling services is the school administration, followed by parents and other stakeholders. In addition, it was stated that teachers’ not knowing the duties of guidance and psychological counseling services and the thought that only problem students can be referred to guidance and psychological counseling services were also a problem in this theme. Within the theme of job description, it was stated that the lack of clarity in the job description of counselors is a big problem.

4. Function of Guidance and Psychological Counseling Services

The codes obtained in the problem area of ‘function of guidance and psychological counseling services’, which is one of the area of the problems experienced in guidance and psychological counseling services in basic education, are given in Table 7.

Table 7.

Function of Guidance and Psychological Counseling Services

Theme	Codes	f
Introduction of Guidance and Psychological Counseling Services	Introduction of guidance and psychological counseling services to parents	4
	General introduction of guidance and psychological counseling services	4
	Introduction of guidance and psychological counseling services to teachers	3
	Introduction of guidance and psychological counseling services to the school administration	3
	Introduction of guidance and psychological counseling services to students	2
Service Area	Not knowing ethical problems/confidentiality principle	2
	Insufficient information about social assistance, scholarship opportunities, etc.	1
Planning	Not making guidance plans suitable for the developmental periods of students	7
	More emphasis on vocational guidance in counseling activities	1
Total		27

As seen in Table 7, when the problems related to the problem area of ‘function of guidance and psychological counseling services’ in guidance and psychological counseling services in basic education were examined, three themes were determined; ‘Introduction of guidance and psychological counseling services’, ‘Service area’ and ‘Planning’. Under the theme of introduction to guidance and psychological counseling services (f=16), a total of five codes were determined as ‘Introduction of guidance and psychological counseling services to parents’, ‘General introduction of guidance and psychological counseling services’, ‘Introduction of guidance and psychological counseling services to teachers’, ‘Introduction of guidance and psychological counseling services to the school administration’ and ‘Introduction of guidance and psychological counseling services to students’. Under the theme of service area (f=3), a total of two themes were determined as ‘Not knowing ethical problems/confidentiality principle’ and ‘Insufficient information about social assistance, scholarship opportunities, etc.’. Under the theme of planning (f=8), a total of two codes were determined as ‘Not making guidance plans suitable for the developmental periods of students’ and ‘More emphasis on vocational guidance in counseling activities’.

Some statements regarding the opinions and findings on the problems obtained in the study are given below.

‘...While some of the schools have carefully prepared boards considering the age of the students, in others, this is not taken into account.’ (S5)

‘...With the cooperation of the Parent-Teacher Association and the School Administration, it should be ensured that activities that enable parents to come to school should be planned,

guidance teachers should organize trainings for parents, and home visits should be made.’ (S14)

‘Informing students about the exams to be taken (such as the ones taken for scholarship) ...’ (S16)

‘...Our expectation from school administrators is to respect the principle of confidentiality and to support the activities conducted by guidance services.’ (S21)

When the problems experienced in the problem area of ‘Function of guidance and psychological counseling services’ were examined, the highest number of problems was found to be under the codes of introduction of guidance and psychological counseling services to parents and general introduction of guidance and psychological counseling services, followed by the codes of introduction of guidance and psychological counseling services to teachers, introduction of guidance and psychological counseling services to the school administration and introduction of guidance and psychological counseling services to students. On the other hand, when the problems experienced under the theme of ‘Service area’ were examined, the highest number of problems was found to be under the code of not knowing ethical problems/confidentiality principle, followed by the code of insufficient information about social assistance, scholarship opportunities, etc. When the problems related to the theme of ‘Planning’ were examined, the highest number of problems was found to be under the code of not making guidance plans suitable for the developmental periods of students, followed by the code of more emphasis on vocational guidance in counseling activities.

5. Problems Arising from Psychological Counselors

The ‘problems arising from psychological counselors’ obtained from the studies examined in the current study are given in Table 8 as themes and codes.

Table 8.

Problems Arising from Psychological Counselors

Theme	Codes	f
Quality-Education Problem	Problem of quality in psychological counselors	9
	Problems of psychological counselors stemming from their undergraduate education	9
Emotional State	Sense of incompetence	4
	Lack of motivation	1
Total		23

In Table 8, the themes and codes related to the problems arising from psychological counselors are given. It is seen that there are two themes determined as ‘Quality-education problem’ and ‘Emotional state’. Under the theme of ‘Quality education problem’ (f=18), two codes were obtained as ‘Problem of quality in psychological counselors’ and ‘Problems of psychological counselors stemming from their undergraduate education’. Under the theme of ‘Emotional state’, two codes were obtained as ‘Sense of incompetence’ and ‘Lack of motivation’. Some statements regarding the opinions and findings on the problems obtained in the study are given below.

‘We are expected to be engaged in works irrelevant to our profession and we are prevented to perform our real job and all these make me feel incompetent.’ (S1)

‘...The education given at the university was mostly limited to theoretical knowledge. Practical training was not given much importance.’ (S4)

‘...As a counselor, I feel inadequate because we received limited training in the field of special education.’ (S4)

‘I may consider myself competent in terms of psychological counseling on issues such as adjustment problems. However, I am not good enough at issues such as harassment and suicide ...’ (S33)

‘...When I started my job, I realized that the undergraduate education I received was not sufficient. For this reason, undergraduate students should be offered more opportunities to be involved in practice ...’ (S33)

When the ‘problems arising from psychological counselors’ experienced in the guidance and psychological counseling services in basic education are considered, it is possible to say that the problems of quality of psychological counselors and the problems related to the undergraduate education

of psychological counselors come to the fore. In addition, it is seen that psychological counselors' feeling incompetent and lack of motivation in their work life are also problems.

6. Physical Conditions

The codes related to the theme of 'physical conditions', one of the problem areas in guidance and psychological counseling services in basic education, are given in Table 9.

Table 9.

Physical Conditions

Theme	Codes	f
Physical Conditions	Inadequate physical conditions	11
Total		11

As seen in Table 9, the code of 'Inadequate physical conditions' was obtained under the theme of 'Physical conditions' (f=11). Some statements related to the opinions and findings on the problems obtained in the study are given below.

'The equipment provided for guidance services are worse in public schools and better in private schools. ...' (S5).

'...We expect various materials (printer, telephone, computer, etc.) from school administrators to make the working environment more suitable ...' (S21)

'Schools are not suitable environments for psychological counseling' (S26)

When the problems experienced in guidance and psychological counseling services in basic education are examined, it is seen that there are some problems related to 'inadequate physical conditions'.

Discussion and Results

In the current study, it is aimed to evaluate the problems experienced in guidance and psychological counseling services in basic education in Turkey by using the meta-synthesis method. When the results of the study are examined, it is seen that there are problems in many areas of guidance and psychological counseling services. It has been stated in the literature that there are especially system-related problems (Akay, Turk, Mercan and Urtekin, 2019; Bacioglu, Kocabiyik and Malkoc, 2017; Can, 2010; Can and Nikolayidis, 2021; Cetin, 2016; Erdemir and Winter, 2017; Gurgan, 2020; Karatas and Sahin Baltaci, 2013; Memduhoglu and Damcicek, 2016; Nazli, 2008; Oksal and Guner, 2018; Parmaksiz and Gok, 2018; Tuzgol Dost, 2020). In the current study, it is seen that the most important of the system-related problems is the regulatory problems. It has been concluded that the problems arising from the regulation are title-related problems, problems arising from the regulations, need for in-service trainings, lack of support by the Ministry of National Education on the motivation for counselors, appointment of teachers from other branches and lack of supervision on other teachers. When the implementation problems are examined, it is seen that the insufficient number of counselors, absence of guidance classes and excessive workload are problems.

When the studies on the problems in the Turkish education system are examined, the result obtained in many studies is that there are system-related problems (Cetin, Yazar, Aydin and Yazici, 2018; Deveci and Aykac, 2018; Kil, Ozkan and Aykac, 2021; Kosterelioglu and Bayar, 2014; Tas and Aykac, 2020). Failure to take deep-rooted and sound steps to solve these problems leads to the continuation of system-related problems. Although each level of the education system is evaluated as a separate system, all the educational activities are carried out within the framework of a regulation. Therefore, the existence of problems related to the regulation causes implementation problems and also affect other systems. In particular, it is possible to say that the frequent changes in the titles of counselors such as guidance teacher first (MEB, 2017), and then counselor (MEB, 2020) as a result of changing regulations cause a question mark as to what counselors do, and this negatively affects the reputation of the profession. In this sense, eliminating the title-related problems is an important step to be taken in the elimination of system problems. It is possible to say that such problems can be overcome to a great extent by solving the problems arising from the regulation and preventing frequent changes. In particular, it can be said that solving the problem of appointment of teachers from other branches as counselors will contribute to the elimination of the title-related problems. On the other hand, it is possible to say that it is necessary to introduce a guidance course as a separate course in order to provide guidance and psychological

counseling services in a more efficient and systematic way and to provide support to classroom teachers and classroom counselors as well as school counselors to reach the relevant classes more easily for the effective implementation of guidance activities. Incorporation of the guidance course into the curriculum will also contribute to the elimination of the problems in the evaluation of the guidance services of other teachers. This will also help to overcome problems such as teachers' fear of not being able to cover the whole curriculum on time or not being able to find class hours to conduct counseling activities.

Another problem area in guidance and psychological counseling services in basic education includes the problems related to cooperation (Bacioglu, Kocabiyik and Malkoc, 2017; Nazli, 2008; Parmaksiz and Gok, 2018; Soker, 2007; Terzi, Erguner Tekinalp and Leuwerke, 2011). It is seen that most problems related to lack of cooperation are experienced in the area of cooperation with the school administration. In addition, it was found that there are problems in terms of cooperation with teachers, parents and other stakeholders. This shows that there are serious problems related to cooperation given that guidance and psychological counseling services require a high level of cooperation. The disruptions experienced in the cooperation also cause guidance and psychological counseling services to be disrupted. The responsibilities of the members of the 'guidance and psychological counseling services executive commission' are specified in the guidance and psychological counseling services regulation (MEB, 2020). It is possible to say that the duties and responsibilities that have been stated in this regulation actually require a collaborative effort. In this sense, the cooperation of school administration, other teachers and parents is seen as very important in terms of the effective fulfilment of guidance and psychological counseling services.

It is seen that another area of problems in guidance and psychological counseling services in basic education is related to the duties and responsibilities involved in guidance and psychological counseling services (Bacioglu, Kocabiyik and Malkoc, 2017; Can, 2010; Cokamay, Kapci and Sever, 2017; Kocak Bicak and Ottekin Demirbolat, 2019; Memduhoglu and Damcicek, 2016; Parmaksiz and Gok, 2018; Tuzgol Dost, 2020). It was concluded that not knowing the duties involved in guidance and psychological counseling services is the main problem in this area. It was also seen that primarily the school administration, then parents, other stakeholders and teachers do not know the duties involved in guidance and psychological counseling services. Another problem is the thought that only problem students can be referred to guidance and psychological counseling services. On the other hand, it was found that there are problems with the job description of counselors and that the unclear job description is seen as an important problem. In this connection, it is possible to say that the lack of clarity in the job description of counselors causes other stakeholders not to know the duties involved in guidance and psychological counseling services. This shows that the unclear job description of counselors leads to the emergence of other problems. In this regard, it can be said that the job description of counselors should be made clear in regulations and this description should be clearly understood by the school administration because school administrators are in the position of the leader of the school community. Leaders are people who direct and organize the institution they lead in line with common goals. At the same time, leaders are individuals who have the characteristics that can successfully affect the members of the institution they lead and who can effectively use their power over groups and individuals (Ozalp and Kirel, 2018). In this sense, when the duties of the leaders in the school administration are considered, it can be said that their approach to guidance and psychological counseling services will set an example for other school staff and if it is positive, it will contribute to the development of positive attitudes in other school staff.

Another problem area in guidance and psychological counseling services in basic education includes the problems related to function of guidance and psychological counseling services (Can and Nikolayidis, 2021; Cetin, 2016; Dagli and Han, 2017; Erdemir and Kis, 2017; Karatas and Sahin Baltaci, 2013; Kocak Bicak and Ottekin Demirbolat, 2019; Nazli, 2008; Oksal and Guner, 2018; Yerlikaya, Sak and Sahin Sak, 2014). It is seen that there are problems in the introduction of guidance and psychological counseling services primarily to parents, and then to general public, teachers, school administration and students. It is seen that there are some ethical problems and not enough information is given about social assistance, scholarship opportunities etc. by guidance and psychological counseling services. In addition, it is seen that guidance planning is not made by taking into account the developmental periods of students. Moreover, lack of emphasis on vocational guidance has been stated to be another problem in the studies analysed. When all these problem areas are considered, it is possible to say that it is of critical importance for all school personnel, students and parents to know what the services of guidance

and psychological counseling are for the effective delivery of these services because in order for guidance and psychological counseling services serve their function, it is necessary to know what they do. In this way, the perception that only problem students are referred to these services will also be eliminated. It should be known that guidance and psychological counseling services do not only serve students for curative or intervening purposes, but also provide support for the educational, professional and personal development of students. Gok (2016) stated that guidance and psychological counseling services have a duty of enabling students to get to know themselves and their environment and supporting them to make more accurate and healthy decisions in their lives. For this reason, it can be said that focusing on the promotion of guidance and psychological counseling services in schools is an important step towards solving the problems related to this issue. In addition, when preparing school guidance and psychological counseling programs, counselors should consider that preparing a program in line with the needs of the institution they work will yield more effective outcomes. The programs prepared considering the developmental periods of students and the activities to be conducted in line with these programs will contribute to a clearer understanding of guidance and psychological counseling services by other stakeholders.

Another problem area in guidance and psychological counseling services in basic education includes the problems arising from counselors (Arsit, 2019; Gurgan, 2020; Memduhoglu and Damcicek, 2016; Nazli, 2008). From among these problems, the problem of quality of counselors and the problem of the undergraduate education received by counselors come to the fore. On the other hand, it is seen that feeling incompetent and lack of motivation are also problems. When the identified problem areas are examined, it is seen that counselors have difficulties especially in solving the problems they encounter in their working life. There are findings indicating that the theoretical knowledge gained in the undergraduate education cannot be transferred to real life applications. Tuzgol Dost and Keklik (2012) also stated that there are serious problems resulting from the education given in undergraduate guidance and psychological counseling programs and lack of interaction between the Ministry of National Education and the Higher Education Council. For this reason, it is possible to say that it is necessary to have a standard in guidance and psychological counseling undergraduate education, to increase the practical training and to strengthen the communication between the Ministry of National Education and the Higher Education Council. In addition, it can be said that the sense of incompetence experienced by counselors and the accompanying lack of motivation can be reduced by these measures.

Another problem area in guidance and psychological counseling services in basic education includes the problems related to physical conditions (Bacioglu, Kocabiyik and Malkoc, 2017; Parmaksiz and Gok, 2018; Soker, 2007; Tuzgol Dost and Keklik, 2012). It was stated that the physical equipments of guidance and psychological counseling services and the conditions are not suitable for conducting individual psychological counseling. Ozdemir, Sezgin, Sirin, Karip and Erkan (2010) stated that adequate physical conditions of the school contribute to the satisfaction and commitment of the people at the school and their fostering positive feelings about the school. On the other hand, counseling is a service that requires confidentiality and therefore it is important that it be carried out in environments with the necessary equipment required. For this reason, it is possible to say that the conduct of guidance and psychological counseling services is directly related to the physical structure of the guidance and psychological counseling service rooms at schools. It can be said that the improvement of physical conditions at school will increase the efficiency of school counselors' work.

As a result, in this study, the problems experienced in guidance and psychological counseling services in basic education in Turkey are discussed. It is seen that especially system-related problems are dominant and that there are problems arising from the regulation among the problems caused by the system and accordingly there are some implementation-related problems and in this sense, there is a need for some legal regulations. It is seen that another important problem area is the problems of cooperation between guidance and psychological counseling services and the administration and other stakeholders. In this regard, it is possible to say that the disruption of cooperation is a problem that needs to be emphasized, considering that it will negatively affect the effectiveness of guidance and psychological counseling services. The fact that the job description of counselors is not clear causes some ambiguity in the duties and responsibilities involved in guidance and psychological counseling services. On the other hand, it can be said that necessary information about the function of guidance and psychological counseling services should be given to the concerned parties urgently. Moreover, when the problems arising from counselors were examined, it was seen that there are problems especially in

terms of quality and education. When counselors' sense of incompetence and lack of motivation to work are added to this situation, it can be said that the function of guidance and psychological counseling services will be negatively affected. Another problem that is considered important in guidance and psychological counseling services in basic education is that the physical conditions of counselors are not suitable for their working efficiently. Given that guidance and psychological counseling services have supportive roles in many areas of an individual's development process, it is possible to say that existing problems will negatively affect individuals who need these services. In this context, it can be said that urgently making some arrangements to solve the existing problems will have positive effects on the future of students. In basic education, it is aimed primarily to help students complete their physical, mental, emotional and social development and at the same time to support them in many areas such as efficient use of time, decision-making and developing the self-regulation skill. In light of these results, some suggestions have been made regarding the solution of these problems.

Suggestions

1. It can be suggested to make regulations regarding the working conditions of psychological counselors, clarification of their titles, job descriptions and the number of students under their responsibility. However, the opinions of the teams, which include psychological counselors working both in the Ministry of National Education and in universities and experts from different disciplines, should be consulted for the regulation changes to be made.
2. The existing knowledge of all school staff about the duties involved in guidance and psychological counseling services and collaboration needs to be updated. In this way, better cooperation can be established between stakeholders in the future.
3. At all grade levels, one class hour per week should be added to the curriculum for a separate guidance and psychological counseling course.
4. The workload of psychological counselors should be decreased so that they can spend more time on their professional development.
5. Professional development of counselors should be supported. It is necessary to increase the supportive attitudes and practices of the Ministry of National Education for those wanting to pursue a master's and doctorate degree.
6. It is important to standardize the physical conditions of guidance and psychological counseling services in schools. Especially in schools where there is more than one counselor, it is a necessity to provide rooms that are equipped in such a way to easily conduct individual interviews with students. In addition, the existence of places where group psychological counseling can easily be carried out will contribute to the working flexibility of counselors.

References

- Akay, S., Turk, F., Mercan, O., & Urtekin, F. (2019). Research of guidance services regulation from the perspectives of psychological counselors. *Inonu University Journal of Faculty of Education*, 20(3), 891-918. <https://doi.org/10.17679/inuefd.608205>
- Aktas, E. F., & Demirtas-Zorbaz, S. (2018). School Counselor's Opinions About Their Competence of Child Counseling. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 19(1), 245-256. doi: 10.17679/inuefd.416003
- Arslan, U., Karatas, U. Y., & Dostuoglu, E. (2019). Current and Developing Ethical Problems in Psychological Counseling Field. *Mersin University Journal of the Faculty of Education*, 15(1), 86-103. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.515865>
- Arsit, M. H. (2019). An examination of self-efficacy of school counselors working in special education schools with counseling and research centers on guidance and psychological counseling services in special education. (Unpublished master thesis). Biruni University Institute of Education Sciences. Istanbul.
- Bacioglu, S. D., Kocabiyik, O. O., & Malkoc, A. (2017). Guidance and psychological counseling students' evaluation of guidance services in schools. *Journal of Turkish Psychological Counseling and Guidance*, 7(48), 45-62.

- Bayraktar, Y. (2020). Determining the opinions of guidance teachers about the problems they face in school. (Unpublished master thesis). Sakarya University Institute of Education Sciences. Sakarya.
- Bengisoy, A., & Ozdemir, M. (2019). The perspective of psychological counselors / guidance counselors and the problems of psychological guidance and counseling. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 1(3), 189-193. doi:10.35365/ctjpp.19.1.24
- Camadan, F. (2021). Evaluation of the decisions of the regulations published by the MNE regarding psychological counseling and guidance services. *National Education*, 50(230), 1015-1038. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.837454>
- Can, E. (2010). *Examining the problems faced by the guidance teachers working in primary schools*. 9. National Primary Teacher Education Symposium. Elazig 20-22 May. Turkey.
- Can, E., & Nikolayidis, U. (2021). School guidance services: a case study. *Firat University Journal of Social Sciences*, 31(2), 647-665. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.810831>
- Cerit, Y., Akgun, N., Yıldız, K., & Soysal, M. R. (2014). Problems and solutions for the processing of the application of the new schooling system (4+4+4) (city of Bolu sample). *Journal of Educational Sciences Research*, 4(1), 59-82. <http://dx.doi.org/10.12973/jesr.2014.4os4a>
- Cetin, S. (2016). *Opinions of primary school students about school guidance and counseling services* (Unpublished master thesis). Sakarya University Institute of Education Sciences. Sakarya.
- Cetin, H, Yazar, M. I., Aydin, S., & Yazici, N. (2018). Primary mathematics teacher candidates' views on the problems of Turkish education system and solution proposals. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 12(25), 117-135. <https://doi.org/10.29329/mjer.2018.153.7>
- Cokamay, G., Kapci, E. G., & Sever, M. (2017). Problems encountered on school mental health services: School Psychological Counselors' Opinions. *Elementary Education Online*, 16(4), 1395-1406. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.342962>
- Dagli, A., & Han, B. (2017). Educational problems of Diyarbakir and their solutions according to teacher views. *Electronic Journal of Educational Sciences*, 6(12), 108-124.
- Deveci, O., & Aykac, N. (2018). Evaluation of studies examining the problems experienced in basic education: A meta-synthesis study. *Journal of Qualitative Research in Education*, 7(1), 277-301. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.13m
- Erdemir, N., & Kis, A. (2017). School Administrators' Opinions Regarding School Guidance and Psychological Counseling Services. *Inonu University Journal of the Graduate School of Education*4(8), 34-47. <https://doi.org/10.29129/inujgse.359846>
- Erdemir, N., Sumbas, E., Umur, Z., Genc, H., & Tunca, A. (2019). Expectations of secondary school administrators and teachers from psychological counseling and guidance services (Malatya province). *Manas Journal of Social Studies*, 8(3), 2432-2443. <https://doi.org/10.33206/mjss.479200>
- Gok, M. (2016). *Evaluation the perception levels of the guidance and psychological consultation services by principals*. (Unpublished master thesis). Maltepe University Institute of Social Sciences. Istanbul.
- Gurgan, U. (2020). Problems in school guidance services in balıkesir province: Opinions of school counselors. *Necatibey Faculty of Education Electronic Journal of Science and Mathematics Education*, 14 (1), 577-605. <https://doi.org/10.17522/balikesirnef.704061>
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277-1288. <https://doi.org/10.1177/1049732305276687>
- Kanak, M., Ersoy, M., & Yerliyurt, N. S. (2018). Evaluation of guidance service necessity in preschool education with the views of school counselors. *EKEV Academy Journal*, 22(76), 187-208.
- Karatas, Z., & Sahin Baltaci, H. (2013). An investigation of opinions of school counselor, students, class guidance teacher, school administrator about counseling and guidance services at high school. *Ahi Evran University Kirsehir Education Faculty Journal*, 14(2), 427-460.
- Kil, G., Ozkan, M. A., & Aykac, N. (2021). Evaluation of problems experienced in higher education: A meta-synthesis study. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education*, 59, 85-109.
- Kocak Bicak, D., & Ottekin Demirbolat, A. (2019). Counselors' expectations from school administrators and teachers. *Turkish Journal of Educational Sciences*, 17(2), 236-357.

- Kosterelioglu, I., & Bayar, A. (2014). An assessment on recent issues of Turkish education system. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25(1), 177-187. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2279>
- MEB. (2017). *Ministry of National Education guidance services regulation*. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/11/201711110-2.htm>
- MEB. (2020). *Ministry of National Education guidance and psychological counseling services regulation*. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_08/14231603_Rehberlik_ve_Psikolojik_DanYYma_Hizmetleri_YonetmeliYi_2.pdf
- Meseci, F., Ozcan, N., & Bozdemir, P. (2007). Perceptions of teachers and principals about school psychological counseling and guidance services. *Journal of Hasan Ali Yücel Faculty of Education*, 7, 157-171.
- Memduhoglu, H. B., & Damcicek, E. (2016). Metaphorical perceptions of teachers on the concept of counseling service. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 47, 137-148. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3475>
- Nas, E. (2018). Examination of the guidance teachers' perceptions about the new guidance services regulation. *Adnan Menderes University Faculty of Education Journal of Educational Sciences*, 9(2), 109-118.
- Nazli, S. (2008). Teachers' perception of changing counseling services and their own roles. *Balikesir University Journal of Social Sciences Institute*, 11(20), 11-25.
- Noblit, G. W., & Hare, R. D. (1988). *Meta-ethnography: Synthesizing qualitative studies (Vol. 11)*. Newbury Park: Sage.
- Oksal, A., & Guner, F. (2018). Analysis of the guidance services provided in schools in France and Turkey: A comparative case study. *Theory and Practice in Education*, 14(3), 231-249. <https://doi.org/10.17244/eku.300511>
- Ozalp, E., & Kirel, C. (2018). *Organizational behavior* (8th Edition). Ekin Press Release Distribution.
- Ozdemir, S., Sezgin, F., Sirin, E., Karip, E., & Erkan, S. (2010). Examining the variables predicting primary school students' perceptions of school climate. *Journal of Hacettepe University Faculty of Education*, 38, 213-224.
- Ozoglu, S. C. (1991). *Guidance and counseling in education (3rd Edition)*. Ankara University Faculty of Educational Sciences Publications.
- Parmaksiz, I., & Gok, A. (2018). The difficulties of school counselors in implementation of counseling and guidance services. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education*, 47, 247-265. <https://doi.org/10.21764/mauefd.359595>
- Polat, C. (2007). *To determine benefitting levels of the eighth grade students in primary school from the guidance services*. (Unpublished master's thesis). Firat University Institute of Social Sciences. Elazig.
- Polat, E. (2014). *The evaluation of the problems encountered in the first grade of elementary classes according to teachers' views in the 12-year compulsory and gradual education system*. (Unpublished master's thesis). Ataturk University Institute of Education Sciences. Erzurum.
- Polat, S., & Ay, O. (2016). Meta-synthesis: A conceptual analysis. *Journal of Qualitative Research in Education*, 4(1), 52-64. [Online]: <http://www.enadonline.com> <http://dx.doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.4c2s3m>
- Silaci, Z. (2010). *Psychological counseling and guidance in education as a social status, from the point of service receivers: Bursa example*. (Unpublished master's thesis). Uludag University Institute of Social Sciences. Bursa.
- Soker, V. (2007). *Expectations of elementary school's teachers for class leading from guidance services (The Sample of Zonguldak)*. (Unpublished master's thesis). Gazi University Institute of Educational Sciences. Ankara.
- Tagay, O., & Sevi Kacar, F. (2017). Opinions of school counselors on psychological counseling and guidance services carried out in schools. *Journal of Ahi Evran University Kirsehir Education Faculty*, 18(3), 1168-1186.
- Tan, H. (2000). *Psychological advice and guidance*. Ministry of National Education.

- Tas, S., & Aykac, N. (2019). Problems and evaluation of secondary education system in Turkey: A meta-synthesis study. *Journal of Educational Sciences Research*, 10(1), 22-41. <https://dergipark.org.tr/ebader>
- Terzi, S., Erguner Tekinalp, B., & Leuwerke, W. (2011). The evaluation of comprehensive guidance and counseling programs based on school counseling and guidance services model by school counselors. *Pegem Education and Training Journal*, 1(1), 51-60.
- Totan, T. (2014). Evaluation of the social and emotional learning within school guidance and counseling services. *Adnan Menderes University Faculty of Education Journal of Educational Sciences*, 5(1), 57-70.
- Tuzgol Dost, M., & Keklik, I. (2012). Professional issues in counseling as perceived by individuals working in counseling settings. *Journal of Mehmet Akif Ersoy University Faculty of Education*, 12(23), 389-407.
- Tuzgol Dost, M. (2020). The state and problems of psychological counseling and guidance services in primary schools according to school counselors. *Electronic Journal of Social Sciences*, 19(76), 1673-1690. <https://doi.org/10.17755/esosder.715029>
- Uzun, I. (2018). Investigation of the metaforic perceptions of school guidance services and psychological counselor of teachers and school administrators. (Unpublished master's thesis). Biruni University Institute of Educational Sciences. Istanbul.
- Walsh, D., & Downe, S. (2005). Meta-synthesis method for qualitative research: a literature review. *Journal of Advanced Nursing*, 50(2), 204-211. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2005.03380.x>
- Yerlikaya, I., Sak, R., & Sahin Sak I. T. (2014). Psychological counseling and guidance services in early childhood education: Views of pre-service preschool teachers and candidate. *Usak University Journal of Social Sciences*, 7(2), 286-299.
- Yildirim, A., & Simsek, H. (2008). *Qualitative research methods in the social sciences*. (6th ed.). Ankara: Seckin Publishing.
- Yildiz, H. (2021). Guidelines and psychological counsel's views on problems in school climate and school social service. *The Journal of International Social Research*, 14(77), 857-865. Doi: 10.17719/jisr.11626

*The contribution rates of the authors to this article are: 1st author 50%, 2nd author 50%.

*For this study, permission was obtained from the Social and Human Sciences Research Ethics Committee of Mugla Sitki Kocman University, dated 07.02.2022 and numbered 220016/24, and it was decided that the study does not require ethics committee approval.

Temel Eğitimde Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Sorunlarının Değerlendirilmesi: Bir Meta-Sentez Çalışması

Şerife Dönmez³, Necdet Aykaç⁴

Makale Hakkında

Gönd. Tarihi: 25.03.2022
Kabul Tarihi: 22.03.2023
Yayın Tarihi: 01.05.2023

Anahtar Kelimeler

Temel eğitim
Rehberlik ve psikolojik danışma
Meta-sentez

Özet

Bu çalışmada temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunların meta-sentez yöntemi ile değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu kapsamda 'psikolojik danışmada sorunlar', 'ilkokulda rehberlik hizmetleri', 'ilkokulda rehberlik hizmetleri sorunları', 'okul öncesinde rehberlik hizmetleri sorunları', 'okul öncesi eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri sorunları', 'ortaokulda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri sorunları', 'rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri', 'rehberlik servisi', 'rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri', 'temel eğitimde rehberlik sorunları' anahtar sözcükleri ile Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, Google Akademik, TÜBİTAK ULAKBİM (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi) Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanında tarama yapılmıştır. Taramalar sonucunda araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 27 makale, 8 yüksek lisans tezi ve 1 bildiri çalışmaya dahil edilmiştir. Çalışmada meta-sentez yöntemi kullanılmış ve elde edilen veriler tümevarımsal içerik analizi ile çözümlenmiştir. Yapılan incelemeler doğrultusunda ana temalar, temalar, kodlar ve sorunlara ilişkin frekans tabloları oluşturulmuştur. Araştırma sonuçlarına bakıldığında temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunlar altı başlıkta ele alınmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda sistem sorunları, iş birliği ile ilgili sorunlar, rehberlik ve psikolojik danışma servisi görev ve sorumlulukları, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin işlevi, psikolojik danışman kaynaklı sorunlar ve fiziki koşullar temaları başlığı altında değerlendirilmiştir. Elde edilen bulgular ışığında en çok frekansa sahip sorun alanının sistem sorunları olduğu, en az sorun alanının da fiziki koşullar olduğu saptanmıştır.

Atf için: For Citation

Donmez, S. & Aykac, N. (2023). Evaluation of the problems in guidance and psychological counseling services in basic education: A meta-synthesis study. *Journal of Muğla Sıtkı Koçman University Faculty of Education [MSKU]*, 10(1), 142-159. DOI: 10.21666/muefd.1093557

Psikolojik danışma hizmeti, psikolojik danışman ile danışan arasında terapötik etkileşimi esas alan ve uzmanlığa dayalı olan bir yardım sürecidir. Öğrencilerin çeşitli gelişim alanlarını destekleyen ve bireyi bir bütün olarak gelişmesini sağlayan bir unsur olarak, çağdaş eğitim sisteminin önemli bir parçasıdır (Erdemir ve Kış, 2017). Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri öğrencilerin kendilerini tanımalarını, okula ve çevreye uyum sağlamalarını, gizli güçlerini fark etmelerini ve geliştirmelerini, eğitsel ve mesleki gelişimlerini daha sağlıklı bir biçimde göstermelerini sağlayan profesyonel bir hizmettir (Memduhoğlu ve Damççek, 2016). Rehberlik, aynı zamanda eğitim sürecinde bireyin kendi hedeflerini belirlemesi ve yön vermesi sürecidir (Tan, 2000). Bireylerin eğitim yoluyla kişisel yeterliliklerini ve sınırlarını bilerek toplum içinde alması gereken sorumlulukları üstlenmesi ve gerçekleştirilmesi beklenmektedir. İşte bu aşamada rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bireye kolaylaştırıcı ve ışık tutucu bir yol sunmaktadır (Özoğlu, 1991).

³ Milli Eğitim Bakanlığı - serifedonmezpdr@gmail.com - ORCID No: 0000-0002-2133-278X

⁴ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi - necdetaykac@mu.edu.tr - ORCID No: 0000-0001-8020-713X

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri, çağdaş ve demokratik eğitim modellerinde olduğu gibi eğitimin ayrılmaz bir parçasıdır. Çağdaş eğitim modellerinde öğrenci merkezli yaklaşım söz konusudur. Bu nedenle öğrencilerin kişilik gelişiminin desteklenmesi açısından rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin önemli bir işlevi olduğunu söylemek mümkündür. Bu hizmet bireyin yaşam boyu gelişimini destekleyen bir unsurdur (Polat, 2007). Öte yandan öğretmenlerin ve okul idaresinin bakış açısını etkilemesi, sınıf yönetimine olumlu katkıları açısından da rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin önemli bir yeri olduğu söylenebilir. Bu hizmetler aynı zamanda, öğretmenlerin öğrencilere yaklaşımında yalnızca eğitim-öğretim odaklı değil, aynı zamanda psikososyal yönden desteklenmesi gereken bireyler olduğu konusunda hatırlatıcı rollerine vurgu yapar. Öğrenmenin daha etkili biçimde gerçekleşmesine yardımcı olması, değişim ve gelişmelere duyarlı biçimde bu desteğin yapılması açısından rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine çokça gereksinim duyulmaktadır. Bu nedenle var olan sorunların çözümü, bu katkıların artmasına ve iş birliğinin de beraberinde gelişmesine katkı sunacaktır. Öğretmen-okul yönetimi-öğrenciler arasındaki iş birliğinin artması beraberinde okuldaki güven duygusunun da artmasını ve öğrencilerin her yönüyle sağlıklı biçimde gelişmelerini kolaylaştıracaktır (Söker, 2007).

Rehberlik alanındaki çalışmalara öncülük eden, ileri düzeyde kavram ve ilkeleri ile rehberlik çalışmalarını başlatan ülke Amerika Birleşik Devletleri'dir. Psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin eğitim kurumlarında yer almaya başlaması ile birlikte Türk milli eğitim şuralarında üzerinde durulan bir konu olarak karşımıza çıkmıştır (Akay, Türk, Mercan ve Urtekin, 2019). Rehberlik hizmetleri öncelikle mesleki rehberlik, sonrasında ise eğitsel ve kişisel-sosyal rehberlik hizmetleri şeklinde sahaya taşınmıştır. Nitelikli iş gücüne duyulan ihtiyaçlarla birlikte, psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine duyulan ihtiyaç da artmıştır. Avrupa'da ve Amerika'da yapılan reformlar sonrasında eğitsel rehberlik faaliyetleri hız kazanmıştır. Türkiye'deki bilim insanlarının ABD'yle kurduğu temaslar sonrası, yurdumuzdaki okul psikolojik danışmanlığı mesleğinde ABD modeli benimsenmiştir (Totan, 2014). Türkiye'de rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri 1950'li yıllarda uygulanmaya başlanmıştır (Söker, 2007). Ülkemizde MEB (2020) tarafından Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetleri Yönetmeliği güncellenmiş ve okul psikolojik danışmanlarının/rehber öğretmenlerinin önleyici, gelişimsel, iyileştirici ve destek hizmetler çerçevesinde görevleri tanımlanmıştır. Nas (2018) rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu ve dolayısıyla psikolojik danışmanların görev ve sorumluluklarının bu yönetmelik doğrultusunda gerçekleştiğini belirtmiştir. Bu bağlamda yönetmeliğin rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri üzerinde doğrudan etkisi olduğunu söylemek mümkündür.

Psikolojik danışma sürecini kapsayan okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri, okul ortamında öğrenci kişilik hizmetlerinin verimli bir şekilde yürütülebilmesi için oldukça önemli bir unsurdur. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri kapsamında öğrencilerin gelişim dönemi görevlerini yerine getirmekte daha kolaylaştırıcı, sosyal-fiziksel-akademik anlamda bir bütün olarak destekleyici bir role sahiptir (Erdemir ve Kış, 2017). Dolayısıyla okullardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri bireyin gelişimini çok yönlü destekleyen önleyici, geliştirici ve koruyucu çalışmalardır. Bu nedenle okullar öğrencilerin yalnızca eğitim-öğretim yapıldığı kurumlar olmayıp, akademik kazanımlarının yanı sıra yaşam becerilerini öğrendikleri, sahip oldukları yetenek ve ilgilerini keşfedip geliştirdikleri bireyler olmasını destekleyen kurumlardır. Bu anlayışın çağdaş eğitimle hız kazanması beraberinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin önemini de artırmıştır. Ancak eğitim sisteminde yaşanan sorunlar düşünüldüğünde, bu sorunların rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine de yansımış olması kaçınılmazdır. Pek çok çalışma ile yaşanan bu sorunlar gün yüzüne çıkarılmış ve çeşitli çözüm önerileri sunulmuştur. Bireyin sosyal, duyuşsal ve bilişsel anlamda desteklenmesini sağlayan böylesi önemli bir hizmette yaşanan sorunlar, öğrencilerin bu hizmetten tam anlamıyla yararlanamama, aksaklıklar yaşama, yanlış mesleki tercihlerde bulunma gibi birçok olası riski de beraberinde getirmektedir. Bu nedenle yaşanan sorunların tespiti, bu sorunların çözümü için atılacak adımlar konusunda oldukça önemlidir.

Temel eğitim, bireylere çağın gereklerine uyum sağlayabilme bilgisi, becerisi ve davranışları kazandırmayı amaçlayan kritik bir dönemdir (Deveci ve Aykaç, 2019). Dolayısıyla ileri düzeydeki hedef davranış ve değerler, bu basamakta edinilen kazanımların üzerine bina edilmektedir. Bu bağlamda temel eğitim, eğitim sisteminin en alt tabakası olması nedeniyle bu aşamada var olan sorunların çözümü beraberinde, üst öğrenim kademelerinde olası sorunların yaşanmasında koruyucu, azaltıcı etkiler oluşturabilecektir. Eğitim sistemi kademeleri dikkate alındığında öğrenci-veli-öğretmen-yönetici iş

birliğiyle yapılacak önleyici, geliştirici ve müdahale edici rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin en alt kademededen başlayarak gerçekleştirilmesi önemli görölmektedir. Her eğitim kademesinin birbirini etkilediği düşünöldüğünde, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde oluşabilecek aksaklıklar da diğer eğitim kademelerinde aksamalara neden olabilecektir. Tan (2000) rehberlik hizmetlerinin tüm okul personelinin iş birliğini gerektiren bir hizmet türü olduğuna vurgu yapmıştır. Rehberlik ve psikolojik danışma programlarının öğretmenler, okul yönetimi, öğrenci ve veli ihtiyaçları ve anlayışları olmaksızın gerçekleştirilmesinin de mümkün olmayacağı belirtilmiştir.

Bu anlamda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunların çözümü, daha geniş bir bakış açısından bakıldığında öğrencilerin meslek seçiminde doğru tercihler yapmasına kadar etkileyebilecek özellikler barındırmaktadır. Söker'e (2007) göre sağlıklı bir kişilik ve toplumun yetişmesinde okul yıllarında sunulan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin etkisi büyüktür.

Bu bilgiler ışığında, temel eğitim düzeyindeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri alanındaki sorunların bu alanla ilgili yapılan araştırmalar çerçevesinde belirlenmesi çok önemlidir. Konu ile ilgili yapılan alanyazın taraması sonucunda, temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunları ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerilerinin bulunduğu çalışmaların yer aldığı görölmektedir. Bu araştırmada temel eğitim düzeyindeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri alanındaki sorunları ve çözüm önerilerini ele alan çalışmalara ilişkin bir meta-sentez çalışması yürütölmüştür. Rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinin temel eğitimdeki sorunlarının derinlemesine incelenmesini amaçlayan bu çalışmanın alanyazına katkı sağlayacağı düşünölmektedir. Bu araştırmada temel eğitimdeki rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetlerinde yaşanan sorunları inceleyen çalışmaların meta-sentez yöntemiyle değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem

Desen

Bu araştırma meta-sentez yöntemi kullanılarak yürütölmüştür. Meta-sentez yöntemi herhangi bir konu ile ilgili yapılmış nitel çalışmaların ya da karma yöntemle ele alınan çalışmalardaki nitel boyutların verilerini, yöntemlerini ve kuramsal yönünü derinlemesine inceleyerek, bir olgunun kapsamlı bir şekilde açıklanabilmesi ve var olan kurama farklı bir bakış açısı kazandırabilmesi açısından katkı sunan bir yaklaşımdır (Polat ve Ay, 2016). Bir başka tanıma göre ise meta-sentez, nitel çalışmaların sonuçlarını ele almak amacıyla kullanıldığı sistematik bir karşılaştırma ya da çalışma bulgularının karşılaştırılması, birleştirilmesi ile ulaşılan kuramlar, genellemelerdir (Noblit ve Hare, 1988). Bu kapsamda, Türkiye'de temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerindeki sorunlar konusunda yapılmış çalışmaların bulguları, sonuçları ve önerileri yorumlayıcı bir yaklaşımla ele alınarak çalışılmıştır.

Araştırmada Walsh ve Downe (2005) tarafından geliştirilmiş olan meta sentez aşamaları uygulanmıştır. Bu aşamalar doğrultusunda:

1. Çalışma kapsamı belirlenmiştir.
2. İlgili çalışmalara ulaşılmıştır.
3. Araştırmaya dahil edilecek çalışmalar belirlenmiştir.
4. Çalışmaların kalite durumları değerlendirilmiştir.
5. Kıyaslama ve karşılaştırmaya dayalı çalışmalar yapılmıştır.
6. alışmalar kodlanmış ve temalaştırılmıştır.
7. Çalışma analizlerinden ulaşılan temalar sentezlenmiştir.

Verilerin Toplanması

Araştırma konusu bağlamında Türkiye'de temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde görölen sorunlar ele alınarak alanyazın taraması yapılmıştır. Bu bağlamda bilimsel makale, tez ve bildiriler 'psikolojik danışmada sorunlar', 'ilkokulda rehberlik hizmetleri', 'ilkokulda rehberlik hizmetleri sorunları', 'okul öncesinde rehberlik hizmetleri sorunları', 'okul öncesi eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri sorunları', 'ortaokulda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri sorunları' 'rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri', 'rehberlik servisi', 'rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri', 'temel eğitimde rehberlik sorunları' anahtar sözcükleri ile taranmıştır. Araştırmaya dâhil edilecek çalışmalara Google Akademik, Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi, TÜBİTAK ULAKBİM (Ulusal Akademik Ağ ve Bilgi Merkezi) Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı kullanılarak ulaşılmıştır. Taramalar sonucunda 54 çalışma elde edilmiştir. Araştırmaya dahil edilecek çalışmaların

nitel çalışmalar olması amaçlanmış ya da karma yöntem kullanılan bir çalışma ise, bu çalışmaların nitel bölümleri değerlendirmeye alınmıştır. Ayrıca temel eğitim kademelerinde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunlara yer vermesi dikkate alınarak çalışmalar sınırlandırılmıştır. Araştırmaya dahil edilme kriterlerini karşılayan 8 yüksek lisans tezi, 27 makale ve 1 bildiri çalışmaya dahil edilmiştir. Araştırmaya dahil edilen çalışmalar Tablo 1’de belirtilmiştir.

Tablo 1.

Araştırmaya Dahil Edilen Çalışmalar

Çalışmanın Kodu	Kaynakça	Çalışmanın Konusu
A1	Akay, Türk, Mercan ve Urtekin (2019)	Psikolojik danışmanların bakış açısından rehberlik hizmetleri yönetmeliği'nin incelenmesi
A2	Aktaş ve Demirtaş Zorbaz (2018)	Okul psikolojik danışmanlarının çocukla psikolojik danışma yeterliklerine ilişkin görüşleri
A3	Arslan, Karataş ve Dostuoğlu (2019)	Psikolojik danışmanlık alanında mevcut ve gelişen etik sorunlar
A4	Arşit (2019)	Özel eğitim okulları ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev yapan rehberlik öğretmenlerinin özel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerine ilişkin öz yeterliliklerinin incelenmesi (yüksek lisans tezi)
A5	Bacıoğlu, Kocabıyık ve Malkoç (2016)	Rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğrencilerinin okullardaki rehberlik servisini değerlendirmeleri
A6	Bayraktar (2020)	Rehber öğretmenlerin okulda karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşlerinin belirlenmesi (yüksek lisans tezi)
A7	Bengisoy ve Özdemir (2019)	Psikolojik danışman/Rehber öğretmenlerin bakış açısıyla psikolojik danışma ve rehberlik alanının sorunları
A8	Camadan (2021)	MEB tarafından psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri ile ilgili olarak yayınlanan yönetmeliklerdeki kararların değerlendirilmesi
A9	Can (2010)	İlköğretim okullarında görevli rehber öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların incelenmesi (sempozyum)
A10	Can ve Nikolayidis (2021)	Okul rehberlik hizmetleri: bir durum çalışması
A11	Cerit, Akgün, Yıldız ve Soysal (2014)	Yeni eğitim sisteminin (4+4+4) uygulanmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Bolu il örneği)
A12	Çetin (2016)	İlkokul öğrencilerinin okul psikolojik danışma ve rehberlik servisine ilişkin görüşleri (yüksek lisans tezi)
A13	Çokamay, Kapçı ve Sever (2017)	Okul ruh sağlığı hizmetlerinde yaşanan sorunlar: psikolojik danışmanların görüşleri
A14	Dağlı ve Han (2017)	Öğretmen görüşlerine göre Diyarbakır ili eğitim sorunları ve çözüm önerileri
A15	Erdemir ve Kış (2017)	Okul yöneticilerinin okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili görüşleri
A16	Erdemir, Sumbas, Umur, Genç ve Tunca (2019)	Orta okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri servisinden beklentileri (Malatya ili)
A17	Gök (2016)	Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin servislerinin okul müdürleri tarafından algılanma düzeylerinin ölçülmesi (yüksek lisans tezi)
A18	Gürgan (2020)	Rehberlik öğretmenlerinin bakış açısıyla okul rehberlik hizmetlerinde yaşanan sorunlar
A19	Kanak, Ersoy ve Yerliyurt (2018)	Okul öncesinde rehberlik hizmetlerinin gerekliliğinin rehber öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi
A20	Karataş ve Şahin Baltacı (2013)	Ortaöğretim kurumlarında yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, öğrenci ve okul rehber öğretmenlerin (psikolojik danışman) görüşlerinin incelenmesi
A21	Kocak Bıçak ve Ottekin Demirbolat (2019)	Okul psikolojik danışmanların okul yöneticileri ve öğretmenlerden beklentileri
A22	Meşeci, Özcan ve Bozdemir (2007)	Öğretmen ve müdürlerin okul psikolojik danışma ve rehberlik servisine yönelik algıları

A23	Memduhoğlu ve Damççek (2016)	Öğretmenlerin rehberlik servisine ilişkin metaforik algıları
A24	Nazlı (2008)	Öğretmenlerin değişen rehberlik hizmetlerini ve kendi rollerini algılamaları
A25	Oksal ve Güner (2018)	Fransa ve Türkiye'deki okullarda yürütülen rehberlik hizmetlerinin incelenmesi: Karşılaştırmalı durum çalışması
A26	Parmaksız ve Gök (2018)	Okul psikolojik danışmanlarının psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaştıkları güçlükler
A27	Polat (2014)	12 yıllık zorunlu ve kademeli eğitim sistemi'nde ilkököl birinci sınıflarda yaşanan sorunların öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi (yüksek lisans tezi)
A28	Sılacı (2010)	Hizmet alanlar açısından sosyal bir statü olarak eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma (yüksek lisans tezi)
A29	Söker (2007)	İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda okullardaki rehberlik servisinde beklentileri (Zonguldak örneği) (yüksek lisans tezi)
A30	Tagay ve Sevi Kaçar (2017)	Okullarda yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin okul psikolojik danışmanlarının görüşleri
A31	Terzi, Ergüner Tekinalp ve Leuwerke (2011)	Psikolojik danışmanların okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri modeline dayalı olarak geliştirilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programını değerlendirmeleri
A32	Tuzgöl Dost (2020)	Okul psikolojik danışmanlarına göre ilkökullardaki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin durumu ve sorunları
A33	Tuzgöl Dost ve Keklik (2012)	Alanda çalışanların gözünden psikolojik danışma ve rehberlik alanının sorunları
A34	Uzun (2018)	Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin okul rehberlik hizmetleri ve psikolojik danışman ile ilgili metaforik algılarının incelenmesi (yüksek lisans tezi)
A35	Yerlikaya, Sak ve Şahin Sak (2014)	Okul öncesi eğitimde psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri: okul öncesi öğretmen adaylarının ve psikolojik danışman adaylarının görüşleri
A36	Yıldız (2021)	Rehber ve psikolojik danışmanların okul iklimindeki sorunlarla ilgili görüşleri ve okul sosyal hizmeti

Tablo 2.

Çalışmaların Betimsel Özelliklerinin Frekans Dağılımı

Yayın Türü		Veri Toplama Aracı			Yöntem			Veri Analizi		
Makale	Tez	Bildir	Görüşme Formu	Anket	Doküman İnc.	Nitel	Karma	İçerik Analizi	Betimsel Analiz	Tanımsal
27	8	1	26	8	2	34	2	13	19	4

Tablo 2'ye göre araştırmada ele alınan çalışmalar 27 makale, 8 tez ve 1 bildiriden oluşmaktadır. Araştırma yöntemi açısından ele alınan çalışmaların 34'ü nitel, ikisi karma desene sahiptir. Ele alınan çalışmalarda veri toplama aracı olarak 26'sı görüşme formu, 8'i anket ve 2'si doküman incelemesi kullanmış olup; analiz aşamasında 13 çalışmanın içerik analizi, 19 çalışmanın betimsel analiz kullandığı ve dört çalışmanın da analiz yöntemi ile ilgili bilgi vermediği görülmüştür. Ancak analiz yöntemi belirtilmeyen bu dört çalışma nitel çalışma olması ve araştırma konusunu kapsamaması nedeniyle çalışmaya dâhil edilmemiştir.

Bu çalışma için 07.02.2022 tarih ve 220016/24 sayı ile Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan izin alınmış ve çalışmanın etik kurul izni gerektirmediği kararı verilmiştir.

Verilerin Analizi

Bu çalışmada tümevarımsal içerik analizi yaklaşımı kullanılmıştır. Tümevarımsal içerik analizinde kodlama yoluyla elde edilen verilerin içeriğindeki kavramlar arasındaki ilişkiyi belirlemek esastır. Belirlenen kodlar ve temalar ile verilerin altında yatan olgu açıklanmaya çalışılır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu yaklaşımda metinler defalarca ayrıntılı bir şekilde okunarak ve tüm içerik dikkate alınarak kodlar ve temalar oluşturulur (Hsieh ve Shannon, 2005). Araştırmaya dahil edilen 36 çalışma metni satır satır okunarak el ile yapılan kodlamalardan elde edilen verilerin ortaya koyduğu sorunlar listelenmiştir. Bu sayede temalara ulaşılmıştır. Değerlendirmeye alınan çalışmalara A1, A2, A3,....., A36 şeklinde kodlar verilmiştir. Ulaşılan temalara ilişkin uzman görüşü alınarak düzenleme yapılmıştır.

Bulgular

Türkiye'de temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yer alan sorunları içeren çalışmalar tematik sentez yaklaşımı kullanılarak incelenmiştir. Yapılan incelemeler sonucunda altı tema belirlenmiştir. Oluşturulan temalar sistem sorunları, iş birliği ile ilgili sorunlar, rehberlik ve psikolojik danışma servisi görev ve sorumlulukları, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin işlevi, psikolojik danışman kaynaklı sorunlar ve fiziki koşullar şeklinde belirlenmiştir. Oluşturulan temalar ifade ettiği anlam çerçevesinde belirlenmiştir. Oluşturulan temalara ilişkin frekans bilgileri Tablo 3'te sunulmuştur.

Tablo 3.

Oluşturulan Ana Temalar

Temalar	f
Sistem Sorunları	43
İş Birliği ile İlgili Sorunlar	30
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi Görev ve Sorumlulukları	29
Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin İşlevi	27
Psikolojik Danışman Kaynaklı Sorunlar	23
Fiziki Koşullar	11
Toplam	163

1. Sistem Sorunları

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunlardan 'sistem sorunları' temasına ilişkin kodlar Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Sistem Sorunları

Tema	Kodlar	f
Mevzuat Sorunları	Unvan sorunu	7
	Yönetmelikten kaynaklı sorunlar	6
	Hizmet içi eğitim ihtiyacı	4
	MEB tarafından motivasyon konusunda destek yetersizliği	3
	Alan dışı atama	3
	Diğer öğretmenlere yönelik denetim eksikliği	2
Uygulama Sorunları	Psikolojik danışman/rehber öğretmen sayısının yetersiz olması	11
	Rehberlik derslerinin olmaması	4
	İş yükünün fazla olması	3
Toplam		43

Tablo 4'te görüldüğü gibi, temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde görülen sistem sorunları (f=43) 'Mevzuat sorunları' ve 'Uygulama sorunları' olmak üzere iki tema altında belirtilmiştir.

Mevzuat sorunları (f=25) alt temasında; ‘Unvan sorunu’, ‘Yönetmelikten kaynaklı sorunlar’, ‘Hizmet içi eğitim ihtiyacı’, ‘MEB tarafından motivasyon konusunda destek yetersizliği’, ‘Alan dışı atama’, ‘Diğer öğretmenlere yönelik denetim eksikliği’ şeklinde altı kod belirlenmiştir. Uygulama sorunları (f=18) alt temasına bakıldığında ise; ‘Psikolojik danışman/rehber öğretmen sayısının yetersiz olması’, ‘Rehberlik derslerinin olmaması’, ‘İş yükünün fazla olması’ olmak üzere üç kod belirlenmiştir. Çalışmada elde edilen sorunlara yönelik görüş ve bulgulara ilişkin ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir:

“Kâğıt ve evrak işleriyle uğraşıyoruz. Mesleğimizin içi boşaltıldı ve köreldiğimi hissediyorum.” (A1)

“Rehberlik hizmetlerine ilişkin açık bir yönetmelik yok. Bu konuya ilişkin yasal düzenlemelerin yeterli olmadığını düşünüyorum...” (A10)

‘...Ayrıca, sınıf rehber öğretmenlerinin rehberlik faaliyetleri denetlenmemektedir...’ (A9)

‘Okulumuzda 900 öğrenci ve sadece bir rehber öğretmen var. Bu okul mevcudu için rehber öğretmen sayısı çok yetersiz kalıyor...’ (A20)

‘Rehberlik servisi angarya işe benzer. Çünkü yalnızca dosyaya evrak hazırlayıp koymak...’ (A23)

‘...Aslında bu sorunun temel nedenlerinden biri, okullarda yeterli rehber öğretmen olmamasıdır. Bir rehber öğretmene daha az sayıda öğrenci düşecek şekilde norm kadro düzenlemesi gerekmektedir. Bu sayede rehberlik hizmetlerinin kalitesi de artacaktır.’ (A25)

‘Rehber öğretmenlerin gelişimini sağlayacak hizmet içi eğitimler yapılmıyor’ (A26)

‘Sağlıklı bir psikolojik danışma hizmeti için, norm uygulamasında düzenlemeye gidilerek, bir psikolojik danışmana 100 öğrenciyi geçmeyecek şekilde uygulanmalıdır...’ (A32)

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin sistem sorunları ele alındığında en çok mevzuat sorunlarının yaşandığı görülmüştür. Bu tema içerisinde, RPD servislerinde çalışanların unvanları ile ilgili belirsizlik ve sıklıkla yapılan unvan değişikliği konusunda yaşanan sorunlar görülmektedir. Unvan sorununun beraberinde yönetmelikten kaynaklanan diğer sorunların da yer aldığı anlaşılmaktadır. Unvanların yönetmelikte belirlendiği düşünüldüğünde bu iki sorunun birbiriyle ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Mevzuat sorunlarının içerisinde en çok ifade edilen diğer sorun alanı hizmet içi eğitim ihtiyacının varlığıdır. Gerek psikolojik danışmanların gerekse diğer öğretmenlerin bu alanda ihtiyaçları olduğu ifade edilmiştir. Alan dışı atama ve rehberlik çalışmaları konusunda diğer öğretmenlere yönelik denetim eksikliğinin de var olan mevzuat sorunları içerisinde yer aldığı görülmektedir. Uygulama sorunları temasına bakıldığında, özellikle eğitim kurumlarında psikolojik danışman/rehber öğretmen sayısının yetersiz olmasının büyük bir sorun olduğu ifade edilmiştir. Öte yandan eğitim kurumlarında rehberlik hizmetlerinin uygulanması için gereken ders saatinin bulunmamasının da bir sorun alanı olduğu ifade edilmiştir. Psikolojik danışmanların iş yükünün fazla olması da diğer bir sorun alanı olarak belirtilmiştir.

2. İş Birliği ile İlgili Sorunlar

Ele alınan çalışmalar doğrultusunda temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunlardan ‘iş birliği ile ilgili sorunlar’ temasına ilişkin kodlar Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5.

İş Birliği ile İlgili Sorunlar

Tema	Kodlar	f
İş Birliği ile İlgili Sorunlar	Okul yönetimiyle iş birliği eksikliği	12
	Öğretmenlerle iş birliği eksikliği	10
	Velilerle iş birliği eksikliği	4
	Okul dışı kurumlarla iş birliği eksikliği	4
Toplam		30

Tablo 5’te görüldüğü gibi, temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde görülen iş birliği ile ilgili sorunlar (f=30) temasına ait kodlara bakıldığında ‘Okul yönetimiyle iş birliği eksikliği’, ‘Öğretmenlerle iş birliği eksikliği’, ‘Velilerle iş birliği eksikliği’, ‘Okul dışı kurumlarla iş birliği eksikliği’ şeklinde dört kod elde edilmiştir.

Çalışmada elde edilen sorunlara yönelik görüş ve bulgulara ilişkin ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir:

'...Okul idaresinin rehber öğretmenlerin çalışmalarında ihtiyaç duydukları olanakları sağlamamaları, öğretmenlerin rehberlik ile ilgili sorumluluklarını rehber öğretmenlere yüklemeleri, velilerin ilgisiz oluşu, öğrenci sayısının fazlalığı katkılarını engelleyen faktörlerdir.' (A10)

'İş birliği açısından branş öğretmenleriyle yeterli iş birliğinin olmadığını düşünüyorum. Öğretmenlerin yalnızca istediklerinde değil, sürekli bir şekilde iş birliği yapmalarını bekliyorum.' (A21)

'Öğretmen ve idareciler rehberlik hizmetleri ile ilgili sorumluluk almıyor.' (A26)

'Ders öğretmenlerinin rehber öğretmen ne yapacak ben bu işleri yaparsam diye düşünmeleri...' (A26)

'Sınıf rehber öğretmenleriyle zaman zaman sorunlar yaşayabiliyorum. Rehberlik çalışmalarının çok önemsenmediğini ve öğretmenlerin etkinlik için hazırlanmadıklarını görüyorum...' (A31)

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunlara ilişkin iş birliği ile ilgili sorunlar ele alındığında en çok okul yönetimiyle iş birliği eksikliğinin sorun olarak ifade edildiği görülmüştür. Bu sorun alanını öğretmenlerle iş birliği eksikliği yakın oranda takip etmektedir. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin önemli bir unsuru olan veli iş birliğinin eksik olmasının da ayrı bir sorun alanı olduğu ifade edilmiştir. Elde edilen verilere bakıldığında okul dışı diğer kurumlarla iş birliğinin de eksik olmasının bu alanda bir sorun teşkil ettiği görülmektedir.

3. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi Görev ve Sorumlulukları

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunlardan 'rehberlik ve psikolojik danışma servisi görev ve sorumlulukları' temasına ilişkin kodlar Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Servisi Görev ve Sorumlulukları

Tema	Kodlar	f
RPD Servisi Görevlerinin Bilinmemesi	Okul yönetiminin rehberlik ve psikolojik danışma servisi görevlerini bilmemesi	8
	Velilerin rehberlik ve psikolojik danışma servisi görevlerini bilmemesi	6
	Rehberlik ve psikolojik danışma servisi görevlerinin bilinmemesi (diğer kişilerce)	6
	Öğretmenlerin rehberlik ve psikolojik danışma servisi görevlerini bilmemesi	1
	Sadece problemlı öğrencilerin rehberlik ve psikolojik danışma servisine gidebileceği düşüncesi	1
Görev Tanımı	Psikolojik danışmanların görev tanımının net olmaması	7
Toplam		29

Tablo 6'da görüldüğü gibi rehberlik ve psikolojik danışma servisi görev ve sorumlulukları (f=29) ana teması ile ilgili iki tema belirlenmiştir. Bu temalar 'Rehberlik ve psikolojik danışma servisi görevlerinin bilinmemesi' ve 'Görev tanımı' şeklinde belirtilmiştir. Rehberlik ve psikolojik danışma servisi görevlerinin bilinmemesi temasına bakıldığında 'okul yönetiminin', 'velilerin', 'diğer kişilerin', 'öğretmenlerin rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) servisi görevlerini bilmemesi' ve 'sadece problemlı öğrencilerin RPD servisine gidebileceği düşüncesi' şeklinde beş kod belirlenmiştir. Görev tanımı temasına bakıldığında ise psikolojik danışmanların görev tanımının net olmamasının önemli bir sorun başlığı olduğu görülmüştür.

Çalışmada elde edilen sorunlara yönelik görüş ve bulgulara ilişkin ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir:

'...Okul idarecileri rehberlik ve psikolojik danışma servisinin önemini farkında değiller. En önemli sorun, okul yöneticilerinin rehberlik servisinin görev ve sorumluluklarını tam anlamıyla bilmemesidir...' (A9).

'...Sorunu olan öğrenciler rehberlik servisinden yardım ister...ders çalışmayanlar, ailesiyle sorun yaşayanlar, sınıf düzenini bozanlar, okulda kavga edenler...Sorunu olmayan öğrenci rehber öğretmene neden gitsin ki?' (A12)

'...Daha biz psikolojik danışman mıyız, öğretmen miyiz, idareci miyiz bilmiyoruz. Görev tanımımız tam olarak belli değil.' (A13)

'Bazı öğretmenler öğrencilerle ilgili her sorunda (silgisini kaybetme, ödev yapmama gibi) rehberlik öğretmenin ilgileneceği gerektiğini düşünüyor. Rehberlik öğretmeni adeta joker olarak görüp, emir vermeye ve okul idaresini yönlendirmeye çalışıyor. Benim beklentim ise rehberlik öğretmenlerinin çeşitli görevleri olduğunun fark edilmesi ve eğitimin bir ekip işi olarak görülmesidir.' (A21)

'Görev tanımımızda yer almayan pek çok işle karşı karşıyayız. Göreve yeni başladığımız dönemde benden alakasız işler isteniyordu. Ancak bu durum, okul idarecilerimin değişmesi ya da benzer durumda benim işim olmadığını dile getirmemle birlikte azaldı. Bu gibi olumsuzlukların önüne geçmek için yönetmeliğimizde değişikliklerle desteklenmeliyiz ve okul yöneticilerine çeşitli eğitimler düzenlenebilir.' (A21)

'Bir sorun varsa bunu yalnızca rehber öğretmen çözer, şeklindeki yanlış algular en büyük sorun. Sanki elimizde sihirli bir değnek var ve bu değnek sayesinde tüm öğrencilerin sorunları çözülecek... bazı öğretmenlerde de benzer yanlış algular var...' (A25).

'Rehberlik öğretmenlerinin okuldaki iş tanımlarında bazı sorunlar var. İş tanımının net olmaması nedeniyle yapmam gereken çalışmalarını (bireysel görüşmelerin takibini yapmak gibi) tam olarak sürdüremiyorum.' (A25).

'Rehber öğretmen boş ve idareye yardım edebilir diye düşünülmesi...' (A26)

'Velinin okula gelsem ne değişecek demesi...' (A26)

'Okul idaresi ve bazı öğretmenlerin rehber öğretmenlerinin görev ve sorumluluklarını tam olarak bilmemesinden dolayı, sorumluluğumuz dışında işler bekleyebiliyorlar...' (A33)

'...Konuştuğum bir psikolojik danışman, velilerin kendisinin okulda ne gibi görevleri olduğunu bilmediğini belirtmişti...' (A35)

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) hizmetlerinde yaşanan 'Rehberlik ve psikolojik danışma servisi görev ve sorumlulukları' sorun alanı ele alındığında, RPD servisinin görevlerinin bilinmemesi temasında en çok okul yönetiminin RPD servisi görevlerini bilmediği belirtilmiştir. Bu sorunu velilerin RPD servisi görevlerini bilmemesi ve diğer kişilerin RPD servisi görevlerini bilmemesi sorunlarının takip ettiği görülmektedir. Ayrıca bu temada öğretmenlerin RPD servisi görevlerini bilmemesinin ve sadece problemlili öğrencilerin RPD servisine gidebileceği düşüncesinin de sorun teşkil ettiği belirtilmiştir. Görev tanımı temasına bakıldığında psikolojik danışmanların görev tanımının net olmamasının büyük bir sorun olduğu ifade edilmiştir.

4. Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin İşlevi

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunlardan 'rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin işlevi' temasına ilişkin kodlar Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7.

Rehberlik ve Psikolojik Danışma Hizmetlerinin İşlevi

Tema	Kodlar	f
RPD hizmetlerinin tanıtılması	RPD hizmetlerinin velilere tanıtılması	4
	RPD hizmetlerinin genel (tanımlanmamış) tanıtılması	4
	RPD hizmetlerinin öğretmenlere tanıtılması	3
	RPD hizmetlerinin okul yönetimine tanıtılması	3
	RPD hizmetlerinin öğrencilere tanıtılması	2
Hizmet Alanı	Etik problemler/gizlilik ilkesinin bilinmemesi	2
	Sosyal yardım, burs olanakları vb. ile ilgili bilgilerin yetersiz verilmesi	1
Planlama	Öğrencilerin bulunduğu gelişim dönemlerine göre rehberlik planlarının yapılmaması	7
	Çalışmalarda daha çok mesleki rehberliğe ağırlık verilmesi	1
Toplam		27

Tablo 7'de görüldüğü gibi, temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde görülen 'Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin işlevi' ana teması ile ilgili sorunlara bakıldığında 'RPD hizmetlerinin tanıtılması', 'Hizmet alanı', 'Planlama' olmak üzere üç tema belirlenmiştir. RPD hizmetlerinin tanıtılması temasında (f=16); 'RPD hizmetlerinin velilere tanıtılması', 'RPD hizmetlerinin genel (tanımlanmamış) tanıtılması', 'RPD hizmetlerinin öğretmenlere tanıtılması', 'RPD hizmetlerinin

okul yönetimine tanıtılması' ve 'RPD hizmetlerinin öğrencilere tanıtılması' olmak üzere beş kod belirlenmiştir. Hizmet alanı (f=3) temasına bakıldığında; 'Etik problemler/gizlilik ilkesinin bilinmemesi' ve 'Sosyal yardım, burs olanakları vb. ile ilgili bilgilerin yetersiz verilmesi' şeklinde iki kod elde edilmiştir. Planlama (f=8) temasına bakıldığında; 'Öğrencilerin bulunduğu gelişim dönemlerine göre rehberlik planlarının yapılmaması' ve 'Çalışmalarda daha çok mesleki rehberliğe ağırlık verilmesi' şeklinde iki kod elde edilmiştir.

Çalışmada elde edilen sorunlara yönelik görüş ve bulgulara ilişkin ifadelerden bazıları aşağıda verilmiştir.

'...Okulların bazılarında öğrencilerin yaşları gözeticilerle özenle hazırlanmış panolar bulunurken, bazılarında ise bu dikkate alınmamıştır.' (A5)

'...Okul Aile Birliği ve Okul İdaresinin iş birliğiyle velilerin okula gelmesini sağlayıcı etkinliklerin planlanması, rehber öğretmenlerin velilere yönelik eğitimler düzenlemesi, ev ziyaretleri yapılması sağlanmalıdır.' (A14)

'Öğrencilerin mesleki olarak girebilecekleri sınavlar (bursluluk gibi) konusunda bilgilendirilmeleri...' (A16)

'... Okul idarecilerinden beklentimiz gizlilik ilkesine saygı duymaları ve rehberlik servisinin yaptığı çalışmalara destek olmalarıdır.' (A21)

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) hizmetlerinde yaşanan 'Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin işlevi' sorun alanı ele alındığında, RPD hizmetlerinin velilere tanıtılması ve genel olarak tanıtılması şeklinde sorunların yer aldığı, bu sorunları RPD hizmetlerinin öğretmenlere, okul yönetimine ve öğrencilere tanıtılması biçiminde devam ettiği görülmektedir. Hizmet alanı temasına bakıldığında en çok etik problemler/gizlilik ilkesinin bilinmemesi konusunda sorunların olduğu, bu durumu sosyal yardım, burs olanakları ile ilgili bilgilerin yetersiz verilmesi sorununun takip ettiği görülmektedir.

Planlama temasına bakıldığında öğrencilerin bulunduğu gelişim dönemlerine göre rehberlik planlarının yapılmamasının büyük bir sorun alanı olduğu ifade edilmiştir. Ayrıca mesleki rehberliğe diğer rehberlik çalışmalarına göre ağırlık verilmesinin de sorun olduğu belirtilmiştir.

5. Psikolojik Danışman Kaynaklı Sorunlar

Araştırmada ele alınan çalışmalardan elde edilen 'psikolojik danışman kaynaklı sorunlar' tema ve kodlar halinde tablo 8'de verilmiştir.

Tablo 8.

Psikolojik Danışman Kaynaklı Sorunlar

Tema	Kodlar	f
Nitelik-Eğitim Sorunu	Psikolojik danışmanların nitelik sorunu	9
	Psikolojik danışmanların lisans eğitimi ile ilgili sorunları	9
Duygu Durumu	Yetersizlik duygusu	4
	Motivasyon eksikliği	1
Toplam		23

Tablo 8'de görüldüğü gibi psikolojik danışman kaynaklı sorunlar ana teması ile ilgili temaları ve kodlara yer verilmiştir. Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde görülen 'Psikolojik danışman kaynaklı sorunlar' ana teması ile ilgili 'Nitelik-eğitim sorunu' ve 'Duygu durumu' şeklinde iki tema belirlenmiştir. 'Nitelik-eğitim sorunu' (f=18) temasına bakıldığında 'Psikolojik danışmanların nitelik sorunu' ve 'Psikolojik danışmanların lisans eğitimi ile ilgili sorunları' şeklinde iki kod elde edilmiştir. 'Duygu durumu' (f=5) temasına bakıldığında 'Yetersizlik duygusu' ve 'Motivasyon eksikliği' şeklinde iki koda ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen sorunlara yönelik görüş ve bulgu ifadelerinden bazılarını aşağıda verilmiştir.

'Meslek dışı beklenen işler, çalışmamızın engellenmesi gibi durumlar yeterli hissetmememize neden oluyor.' (A1)

'...Üniversitede verilen eğitim daha çok teorik bilgilerle sınırlıydı. Uygulamalı eğitime pek yer verilmedi.' (A4)

'... Biz psikolojik danışman olarak özel eğitim alanında, kısıtlı düzeyde eğitim aldığımız için kendimi yetersiz hissediyorum.' (A4)

'Belki uyum problemleri gibi konularda psikolojik danışma açısından kendimi yeterli görebilirim. Ancak taciz, intihar gibi uzman olmadığım konularda yönlendirmeyi tercih ediyorum...' (A33)

'... İş yaşantıma başladıktan sonra aldığım lisans eğitimi yeterli bulmadım. Bu nedenle lisans eğitiminde daha çok süpervizyon, uygulama ve staj yapılmalı...' (A33)

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) hizmetlerinde yaşanan 'psikolojik danışman kaynaklı sorunlar' ele alındığında psikolojik danışmanların nitelik sorunlarının ve psikolojik danışmanların lisans eğitimi ile ilgili sorunların en başta yer aldığını söylemek mümkündür. Bunun yanı sıra psikolojik danışmanların iş yaşantılarında yetersizlik duygusu hissetmelerinin de bir sorun olduğu görülmektedir. Bu sorun başlıklarına psikolojik danışmanların yaşadığı motivasyon eksikliğini de eklemek mümkündür.

6. Fiziki Koşullar

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunlardan 'fiziki koşullar' temasına ilişkin kodlar Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Fiziki Koşullar

Tema	Kodlar	f
Fiziki Koşullar	Fiziki koşulların yetersizliği	11
Toplam		11

Tablo 9'da görüldüğü gibi, 'Fiziki koşullar' temasına (f=9) ait 'Fiziki koşulların yetersizliği' kodu elde edilmiştir. Çalışmada elde edilen sorunlara yönelik görüş ve bulgu ifadelerinden bazılarını aşağıda yer verilmiştir. Bunlar;

'Rehberlik servislerinin donanımı devlet okullarında daha kötü, özel okullarda ise daha iyi durumda...' (A5).

'...Okul idarecilerinden çalışma ortamının daha uygun hale getirilebilmesi için çeşitli malzemeler (yazıcı, telefon, bilgisayar vb.) beklemekteyiz...' (A21)

'Okullar psikolojik danışma yapmak için uygun ortamlar değil' (A26)

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma (RPD) hizmetlerinde yaşanan sorunlara bakıldığında 'Fiziki koşulların yetersizliği' ile ilgili sorunların mevcut olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmada Türkiye'deki temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunların meta-sentez yöntemi kullanılarak değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Yapılan araştırma sonuçlarına bakıldığında rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin birçok alanında sorunların yaşandığı görülmüştür. Özellikle sistem kaynaklı sorunların var olduğu belirtilmiştir (Akay, Türk, Mercan ve Urtekin, 2019; Bacıoğlu, Kocabıyık ve Malkoç, 2017; Can, 2010; Can ve Nikolayidis, 2021; Çetin, 2016; Erdemir ve Kış, 2017; Gürkan, 2020; Karataş ve Şahin Baltacı, 2013; Memduhoğlu ve Damçicek, 2016; Nazlı, 2008; Oksal ve Güner, 2018; Parmaksız ve Gök, 2018; Tuzgöl Dost, 2020). Araştırmada sistem kaynaklı sorunların en başında mevzuat sorunlarının yer aldığı görülmektedir. Mevzuat sorunlarının ise unvan sorunu, yönetmelikten kaynaklı sorunlar, hizmet içi eğitim ihtiyacı, MEB tarafından motivasyon konusunda destek yetersizliği, alan dışı atama, diğer öğretmenlere yönelik denetim eksikliğinin birer sorun olduğu sonucu elde edilmiştir. Uygulama sorunlarına bakıldığında ise, psikolojik danışman sayısının yetersiz oluşu, rehberlik derslerinin olmayışı, iş yükünün fazla olmasının birer sorun teşkil ettiği görülmüştür.

Türk eğitim sisteminde yaşanan sorunları ilişkin yapılan çalışmalara bakıldığında pek çok çalışmadan elde edilen sonuç, sistem sorunlarının var olduğu yönündedir (Çetin, Yazar, Aydın ve Yazıcı, 2018; Deveci ve Aykaç, 2018; Kil, Özkan ve Aykaç, 2021; Kösterelioğlu ve Bayar, 2014; Taş ve Aykaç, 2020). Elde edilen bu sorunların çözümüne ilişkin köklü ve sağlam adımların atılmaması sistem sorunlarının devam etmesine neden olmaktadır. Eğitim sisteminin her kademesi ayrı bir sistem olarak değerlendirilmeye birlikte, yapılan tüm çalışmalar bir mevzuat çerçevesinde yapılmaktadır. Dolayısıyla mevzuatla ilgili sorunların var olması beraberinde uygulamaya dönük ve aynı zamanda diğer sistemleri de etkileyen sorunlara neden olmaktadır. Özellikle psikolojik danışmanların değişen yönetmeliklerle

rehberlik öğretmeni (MEB, 2017), rehber öğretmen/psikolojik danışman (MEB, 2020) gibi unvan değişikliklerinin sık sık yapılması, toplum tarafından psikolojik danışmanların ne iş yaptığı şeklinde bir soru işareti oluşmasına neden olduğunu, bunun da beraberinde mesleğe duyulan saygınlığı olumsuz etkilediğini söylemek mümkündür. Bu anlamda unvan sorununun giderilmesi sistem sorunlarının giderilmesi konusunda önemli bir adımdır. Bunun da yönetmelikten kaynaklanan sorunların iyileştirilmesi ve sık sık yapılan değişikliklerin önüne geçilmesi ile büyük oranda iyileştirilebileceğini söylemek mümkündür. Özellikle alan dışı atama sorununun çözülmesinin de beraberinde unvan sorununun ortadan kalkmasına katkı sağlayacağı söylenebilir. Öte yandan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin daha yeterli ve sistemli bir şekilde gerçekleştirilebilmesi ve sınıf öğretmenlerine ve sınıf rehber öğretmenlerine bu konuda destek sağlayabilmesi, aynı zamanda psikolojik danışmanların rehberlik etkinliklerini uygulama noktasında ilgili sınıflara daha kolay ulaşılabilmesi açısından rehberlik ders saatinin getirilmesinin gerekli olduğunu söylemek mümkündür. Rehberlik ders saatinin ders programlarına eklenmesinin aynı zamanda diğer öğretmenlerin rehberlik hizmetleri çalışmalarının değerlendirilmesi noktasında da yer alan sorunların giderilmesine katkı sunacaktır. Bu durum aynı zamanda öğretmenlerin ‘müfredatı yetiştirememeye, ya da rehberlik etkinliklerini yapılabilecek ders saatinin bulunmaması’ şeklinde ifade ettikleri nedenlerin de ortadan kalkmasını sağlayacaktır.

Temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunlardan diğer bir sorun başlığı, iş birliği ile ilgili sorunlardır (Bacıoğlu, Kocacıyık ve Malkoç, 2017; Nazlı, 2008; Parmaksız ve Gök, 2018; Söker, 2007; Terzi, Ergüner Tekinalp ve Leuwerke, 2011). İş birliği ile ilgili sorunlarda en çok okul yönetimiyle iş birliği eksikliğinin var olduğu görülmektedir. Bu soruna ilave olarak öğretmenlerle iş birliği, velilerle iş birliği, okul dışı kurumlarla iş birliği eksikliğinin birer sorun başlığı olduğu belirtilmiştir. Elde edilen sorun başlıklarına bakıldığında, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin bir iş birliği hizmeti olduğu düşünüldüğünde, gerçekten de büyük bir sorunun var olduğu görülmektedir. İş birliğinde yaşanan aksaklıklar beraberinde, rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerindeki çalışmaların da aksamasına neden olmaktadır. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yönetmeliğinde ‘rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yürütme komisyonu’ üyelerinin sahip oldukları sorumluluklar belirtilmiştir (MEB, 2020). Belirtilmiş olan görev ve sorumlulukların aslında birer iş birliği çalışmasını ifade ettiğini söylemek mümkündür. Bu anlamda RPD hizmetlerinin yerine getirilmesi noktasında okul yönetimi, diğer öğretmenler ve velilerin iş birliğinin çok önemli bir konumu görülmektedir.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin temel eğitimdeki sorunlarından bir diğerinin rehberlik ve psikolojik danışma servisi görev ve sorumlulukları ile ilgili olduğu görülmektedir (Bacıoğlu, Kocacıyık ve Malkoç, 2017; Can, 2010; Çokamay, Kapçı ve Sever, 2017; Koçak Bıçak ve Ottekin Demirbolat, 2019; Memduhoğlu ve Damçicek, 2016; Parmaksız ve Gök, 2018; Tuzgöl Dost, 2020). Bu konu ile ilgili öncelikle RPD servisi görevlerinin bilinmemesinin büyük bir sorun teşkil ettiği sonucu elde edilmiştir. Öncelikle okul yönetiminin, ardından velilerin ve diğer kişilerin, öğretmenlerin RPD servisinin görevlerini bilmediği, ayrıca sadece problemlı öğrencilerin RPD servisine gidebileceği düşüncesi sorununun var olduğu görülmüştür. Öte yandan psikolojik danışmanların görev tanımı ile ilgili sorunların da yer aldığı, görev tanımının net olmamasının önemli bir sorun olarak görüldüğü ifade edilmiştir. Elde edilen sonuçlara bakıldığında psikolojik danışmanların görev tanımının net olmamasının diğer kişilerce RPD servisi görevlerinin bilinmemesine etki ettiğini söylemek mümkündür. Her iki sorun başlığı da bu anlamda birbiriyle ilişkili görülmektedir. Bu durum, psikolojik danışmanların görev tanımının net olmamasının beraberinde pek çok sorunu getirdiğini göstermektedir. Bu anlamda psikolojik danışmanların görev tanımının net olmasının yönetmeliklerce daha ayrıntılı biçimde belirtilmesinin ve belirtilen bu tanımlamanın da öncelikle okul yönetimince anlaşılması ve yaygınlaştırılmasının gerekli olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü okul yöneticileri aynı zamanda okul örgütünün bir lideri konumundadır. Liderler ortak amaçlar doğrultusunda liderlik ettikleri kurumu yönlendirerek düzenleyen kişilerdir. Aynı zamanda liderlik ettikleri kurum üyelerini başarılı bir şekilde etkileyebilecek özelliklere sahip ve grup ve bireyler üzerinde var olan güçlerini etkin bir şekilde kullanabilen bireylerdir (Özalp ve Kirel, 2018). Bu anlamda okul yönetiminde yer alan liderlerin görevleri düşünüldüğünde, rehberlik ve psikolojik danışma servisine karşı yaklaşımlarının diğer okul çalışanlarına bir örnek teşkil edeceği, olumlu olduğu takdirde diğer okul çalışanlarınca da olumlu olmasına katkı sağlayacağı söylenebilir.

Temel eğitimdeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerindeki bir diğer önemli sorun başlığının rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin işlevi konusunda olduğu görülmüştür (Can ve

Nikolayidis, 2021; Çetin, 2016; Dağlı ve Han, 2017; Erdemir ve Kış, 2017; Karataş ve Şahin Baltacı, 2013; Koçak Bıçak ve Ottekin Demirbolat, 2019; Nazlı, 2008; Oksal ve Güner, 2018; Yerlikaya, Sak ve Şahin Sak, 2014). Özellikle RPD hizmetlerinin velilere, genele (tanımlanmamış), öğretmenlere, okul yönetimine ve öğrencilere tanıtım konusunda sorunların yer aldığı görülmektedir. Hizmet alanı ile ilgili etik problemlerin yer aldığı, rehberlik servisi tarafından sosyal yardım, burs olanakları vb. ile ilgili bilgilerin yeterince verilmediği gibi sorunların da olduğu görülmektedir. Ayrıca planlama konusuyla ilgili öğrencilerin bulunduğu gelişim dönemlerini dikkate alarak rehberlik planlamanın yapılmadığı görülmüştür. Bununla beraber çalışmalarda daha çok mesleki rehberliğe ağırlık verilmesinin de diğer bir sorun olduğu ifade edilmiştir. Elde edilen bu sorun alanlarına bakıldığında, rehberlik ve psikolojik danışma servisi hizmetlerinin neler olduğunun tüm okul personeli, öğrenciler ve veliler tarafından bilinmesinin çalışma işleyişi açısından kritik bir değere sahip olduğunu söylemek mümkündür. Çünkü RPD servisi hizmetlerinin verimli bir şekilde işleyebilmesi için öncelikle ne iş yaptığının bilinmesi gerekmektedir. Bu sayede sadece problemlili öğrencilerin gittiği bir servis olma algısı ortadan kalkabilecektir. RPD servisinin öğrencileri yalnızca iyileştirici ya da müdahale edici alanlara hizmet etmediği, aynı zamanda öğrencilerin eğitsel, mesleki ve kişisel anlamda gelişimlerini destekleyici ve önleyici çalışmalar sunan servisler olduğu bilinmelidir. Gök (2016), RPD servislerinin öğrencilerin kendilerini ve çevrelerini tanımalarına sağlayıcı ve yaşamlarında daha doğru ve sağlıklı kararlar verebilmelerine destek sunan bir görevi olduğunu belirtmiştir. Bunun için okullarda RPD servisi hizmetlerinin tanıtımına ağırlık verilmesinin bu konuyla ilgili sorunların çözümüne ilişkin önemli bir adım olduğu söylenebilir. Bunun yanı sıra psikolojik danışmanların okul rehberlik ve psikolojik danışma programlarını hazırlarken çalıştıkları kurumun ihtiyaçları doğrultusunda program hazırlamalarının daha etkili çalışmalar getireceğini dikkate almaları gerekmektedir. Öğrencilerin içinde buldukları gelişim dönemlerinin dikkate alınarak hazırlanan programlar ve bunun paralelinde yapılan çalışmalar RPD servislerinin hizmetlerinin diğer kişilerce daha net anlaşılmasına katkı sağlayacaktır.

Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerindeki yaşanan sorunlardan bir diğer önemli başlık psikolojik danışman kaynaklı sorunlardır (Arşit, 2019; Gürkan, 2020; Memduhoğlu ve Damcıoğlu, 2016; Nazlı, 2008). Bu sorunlardan nitelik ve eğitim sorununa bakıldığında psikolojik danışmanların nitelik sorununun ve lisans eğitimi ile ilgili sorunların önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Öte yandan duygu durumları ile ilgili yetersizlik duyguları ve motivasyon eksikliğinin de sorun olduğu belirtilmiştir. Belirlenen sorun alanlarına bakıldığında özellikle psikolojik danışmanların çalışma hayatında karşılaştıkları güçlüklerin çözümünde zorlandıkları görülmektedir. Yer verilen ifadelerde lisans eğitiminde elde edilen kazanımların günlük yaşantıya aktarımıyla ilgili sorunların olduğuna ilişkin bulgular dikkat çekmektedir. Bu nedenle eğitim sisteminde teorik bilginin, uygulamaya dökülmesinde karşılaşılan aksaklıklar akla gelmektedir. Tuzgöl Dost ve Keklik (2012) RPD lisans eğitiminde sorunlar, MEB sistemi, resmi işlemler ve yazışmaların da bu konuda sorun teşkil ettiğini belirtmiştir. Bu nedenle RPD lisans eğitimlerinin kendi içerisinde bir standardının olması, uygulama eğitimlerinin artırılması, MEB ile YÖK arasındaki iletişimin güçlenmesinin gerekli olduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca psikolojik danışmanların yaşadığı yetersizlik duygularının ve beraberinde oluşan motivasyon eksikliğinin de alınabilecek bu önlemlerle azalabileceği söylenebilir.

Temel eğitimdeki rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerindeki diğer bir sorun fiziki koşullar ile ilgili sorunlardır (Bacıoğlu, Kocabıyık ve Malkoç, 2017; Parmaksız ve Gök, 2018; Söker, 2007; Tuzgöl Dost ve Keklik, 2012). RPD servislerin fiziki donanımı ve bireyle psikolojik danışma yapabilmek için uygun şartlarda olmadığı belirtilmiştir. Oysa ki fiziksel donanım hayatın her alanında önemli bir yere sahip bir özelliktir. Özdemir, Sezgin, Şirin, Karip ve Erkan (2010) okulların fiziki ortamının yeterli olmasının beraberinde okulda yer alan kişilerin okula karşı olan memnuniyetlerinin ve okula karşı olan bağlılıklarını artmasına ve nihayetinde okul ikliminin olumlu hissedilmesine katkı sağladığını belirtmişlerdir. Öte yandan psikolojik danışma hizmeti gizlilik gerektiren ve bu nedenle gereken asgari fiziki donanımına sahip ortamlarda yürütülmesi önemli olan bir hizmettir. Bu nedenle rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin yürütülmesinde okul RPD servisi odalarının fiziki yapısıyla da doğrudan ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Fiziki koşulların ihtiyaç duyulan düzeyde iyileştirilmesinin beraberinde okul psikolojik danışmanlarının çalışmalarındaki verimi arttıracığı söylenebilir.

Sonuç olarak bu araştırmada Türkiye’de temel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinde yaşanan sorunlara değinilmiştir. Yapılan araştırma sonrasında özellikle sistem kaynaklı sorunların ağırlıkta olduğu görülmüştür. Sistem kaynaklı sorunlardan mevzuat kaynaklı sorunların ve bunun

paralelinde uygulama esasları ile ilgili sorunların yer aldığı, bu anlamda bir takım yasal düzenlemelere ihtiyaç olduğu görülmektedir. Diğer bir önemli sorun başlığı olarak RPD hizmetlerinin diğer kişiler ve kurumlarla yaşadığı iş birliği sorunlarının olduğu görülmektedir. Bu anlamda iş birliğinin aksamaması, beraberinde RPD hizmetlerinin etkinliğini olumsuz etkileyeceği düşünüldüğünde üzerinde durulması gereken bir sorun olduğunu söylemek mümkündür. Psikolojik danışmanların görev tanımının net olmamasının beraberinde RPD servisi görev ve sorumluluklarının bilinmemesine etki ettiği görülmektedir. Öte yandan rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin işlevi ile ilgili gerekli tanımların acilen yapılması gerektiği söylenebilir. Ayrıca psikolojik danışman kaynaklı sorunlara bakıldığında özellikle nitelik ve eğitim konusunda sorunlar olduğu görülmüştür. Bu duruma psikolojik danışmanların yetersizlik duyguları ile çalışma motivasyonunun eksikliği eklendiğinde yapılacak RPD hizmetlerinin işlevinin olumsuz etkileneceği söylenebilir. Temel eğitimde RPD servisi hizmetlerinde önemli görülen bir diğer sorun ise psikolojik danışmanların sahip olduğu fiziki koşulların çalışma verimliliği açısından elverişli olmamasıdır. Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin bir bireyin gelişim sürecinde birçok alanda destekleyici özelliklere sahip olduğu düşünüldüğünde, var olan aksaklıkların bu bireyleri doğrudan etkileyeceğini söylemek mümkündür. Bu bağlamda var olan sorunların çözümüne yönelik birtakım düzenlemelerin acilen yapılmasının öğrencilerin geleceğine ilişkin olumlu etkiler yaratacağı söylenebilir. Temel eğitimde öncelikle çocukların bedensel, zihinsel, duygusal ve sosyal gelişimlerini tamamlaması ve aynı zamanda zamanını verimli kullanabilme, karar verebilme ve kontrol becerisi gibi birçok alanda desteklenmesi amaçlanmaktadır.

Bu sonuçlar ışığında belirlenen bu sorunların çözümüne ilişkin birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Öneriler

1. Psikolojik danışmanların çalışma koşulları, sahip oldukları unvanın netleşmesi, iş tanımının yapılması, sorumluluğundaki öğrenci sayısı gibi konuların yer aldığı yönetmelik düzenlemelerine gidilmesi önerilebilir. Ancak yapılacak yönetmelik değişikliklerinde mutlaka gerek Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde, gerekse üniversite bünyesinde çalışan psikolojik danışmanların da yer aldığı ve farklı disiplinlerden gelen uzmanların da bulunduğu ekiplerin görüşlerine başvurulmalıdır.
2. Tüm okul çalışanlarının RPD servisi görevleri ve iş birliği konusunda var olan bilgilerinin güncellenmesi gerekmektedir. Bu sayede ilerleyen zamanki iş birliği noktasında olası olumsuzlukların önlenmesi sağlanabilir.
3. Tüm sınıf düzeylerinde haftada bir ders saati, rehberlik ve psikolojik danışma saati şeklinde ders programlarına eklenmelidir.
4. Psikolojik danışmanlara iş yükünün azaltılması, zamanını daha verimli değerlendirebileceği uygulama hakları tanınmalıdır.
5. Psikolojik danışmanların da mesleki gelişimlerinin desteklenmesi sağlanmalıdır. Yüksek lisans, doktora yapma girişiminde Milli Eğitim Bakanlığı'nın destekleyici tutum ve uygulamalarının artırılması gerekmektedir.
6. Okullarda RPD servisinin fiziki koşullarının bir standart haline getirilmesi önemlidir. Özellikle birden fazla psikolojik danışmanın bulunduğu okullarda psikolojik danışmanların bireysel görüşmelerini rahatlıkla yapabilecek donanıma sahip servislerin temin edilmesi bir ihtiyaç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bununla beraber grupla psikolojik danışma çalışmalarının da rahatlıkla sürdürebileceği mekanların var olması, psikolojik danışmanların çalışma esnekliğine katkı sağlayacaktır.

Kaynakça

- Akay, S., Türk, F., Mercan, Ö. ve Urtekin, F. (2019). Psikolojik danışmanların bakış açısından Rehberlik Hizmetleri Yönetmeliği'nin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(3), 891-918. <https://doi.org/10.17679/inuefd.608205>
- Aktas, E. F. ve Demirtaş-Zorbaz, S. (2018). School counselor's opinions about their competence of child counseling. *Inonu University Journal of the Faculty of Education*, 19(1), 245-256. doi: 10.17679/inuefd.416003
- Arslan, Ü., Karataş, U. Y. ve Dostuoğlu, E. (2019). Psikolojik danışmanlık alanında mevcut ve gelişen etik sorunlar. *Mersin Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 86-103. <https://doi.org/10.17860/mersinefd.515865>

- Arşit, M. H. (2019). *Özel eğitim okulları ile rehberlik ve araştırma merkezlerinde görev yapan rehberlik öğretmenlerinin özel eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ne ilişkin öz yeterliliklerinin incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Birüni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Bacıoğlu, S. D., Kocabıyık, O. O. ve Malkoç, A. (2017). Rehberlik ve psikolojik danışmanlık öğrencilerinin okullardaki rehberlik servisini değerlendirmeleri. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 7(48), 45-62.
- Bayraktar, Y. (2020). *Rehber öğretmenlerin okulda karşılaştıkları sorunlara yönelik görüşlerinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
- Bengisoy, A. ve Özdemir, M. (2019). Psikolojik danışman rehber öğretmenlerin bakış açısıyla psikolojik danışma ve rehberlik alanının sorunları. *Cyprus Turkish Journal of Psychiatry & Psychology*, 1(3), 189-193. doi:10.35365/ctjpp.19.1.24
- Camadan, F. (2021). MEB tarafından psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri ile ilgili olarak yayınlanan yönetmeliklerdeki kararların değerlendirilmesi. *Milli Eğitim*, 50(230), 1015-1038. <https://doi.org/10.37669/milliegitim.837454>
- Can, E. (2010). *İlköğretim okullarında görevli rehber öğretmenlerin karşılaştıkları sorunların incelenmesi*. 9. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu. Elazığ 20-22 Mayıs. Türkiye.
- Can, E. ve Nikolayidis, U. (2021). Okul rehberlik hizmetleri: Bir durum çalışması. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 31(2), 647-665. <https://doi.org/10.18069/firatsbed.810831>
- Cerit, Y., Akgün, N., Yıldız, K. ve Soysal, M. R. (2014). Yeni eğitim sisteminin (4+4+4) uygulanmasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri (Bolu il örneği). *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 4(1), 59-82. <http://dx.doi.org/10.12973/jesr.2014.4os4a>
- Çetin, S. (2016). *İlkokul öğrencilerinin okul psikolojik danışma ve rehberlik servisine ilişkin görüşleri*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Sakarya.
- Çetin, H., Yazar, M. İ., Aydın, S. ve Yazıcı, N. (2018). İlköğretim matematik öğretmen adaylarının Türk eğitim sistemi sorunlarına ilişkin görüşleri ve çözüm önerileri. *Akdeniz Eğitim Araştırmaları Dergisi-Mediterranean Journal of Educational Research*, 12(25), 117-135. <https://doi.org/10.29329/mjer.2018.153.7>
- Çokamay, G., Kapçı, E. G. ve Sever, M. (2017). Okul ruh sağlığı hizmetlerinde yaşanan sorunlar: Psikolojik danışmanların görüşleri. *İlköğretim Online*, 16(4), 1395-1406. <https://doi.org/10.17051/ilkonline.2017.342962>
- Dağlı, A. ve Han, B. (2017). Öğretmen görüşlerine göre Diyarbakır ili eğitim sorunları ve çözüm önerileri, *Elektronik Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(12), 108-124.
- Deveci, Ö. ve Aykaç, N. (2018). Temel eğitimde yaşanan sorunları inceleyen çalışmaların değerlendirilmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi – Journal of Qualitative Research Education*, 7(1), 277-301. doi:10.14689/issn.2148-2624.1.7c1s.13m
- Erdemir, N. ve Kış, A. (2017). Okul yöneticilerinin okul rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri ile ilgili görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(8), 34-47. <https://doi.org/10.29129/inujse.359846>
- Erdemir, N., Sumbas, E., Umur, Z., Genç, H. ve Tunca, A. (2019). Orta okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri servisinden beklentileri (Malatya ili). *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(3), 2432-2443. <https://doi.org/10.33206/mjss.479200>
- Gök, M. (2016). *Rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin/servislerinin okul müdürleri tarafından algılanma düzeylerinin ölçülmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Maltepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. İstanbul.

- Gürgan, U. (2020). Rehberlik öğretmenlerinin bakış açısıyla okul rehberlik hizmetlerinde yaşanan sorunlar. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14 (1), 577-605. <https://doi.org/10.17522/balikesirnef.704061>
- Hsieh, H. F., & Shannon, S. E. (2005). Three approaches to qualitative content analysis. *Qualitative Health Research*, 15(9), 1277–1288. <https://doi.org/10.1177/1049732305276687>
- Kanak, M., Ersoy, M. ve Yerliyurt, N. S. (2018). Okul öncesinde rehberlik hizmetlerinin gerekliliğinin rehber öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirilmesi. *EKEV akademi dergisi*, 22(76), 187-208.
- Karataş, Z. ve Şahin Baltacı, H. (2013). Ortaöğretim kurumlarında yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine yönelik okul müdürü, sınıf rehber öğretmeni, öğrenci ve okul rehber öğretmenlerin (psikolojik danışman) görüşlerinin incelenmesi. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14(2), 427-460.
- Kil, G., Özkan, M. A. ve Aykaç, N. (2021). Yüksek öğretimde yaşanan sorunların değerlendirilmesi: Bir meta-sentez çalışması. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 59, 85-109.
- Koçak Bıçak, D. ve Ottekin Demirbolat, A. (2019). Okul psikolojik danışmanların okul yöneticileri ve öğretmenlerden beklentileri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 17(2), 236-357.
- Kösterelioğlu, İ. ve Bayar, A. (2014). Türk eğitim sisteminin sorunlarına ilişkin güncel bir değerlendirme. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 25(1), 177-187. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS2279>
- MEB. (2017). *Milli Eğitim Bakanlığı rehberlik hizmetleri yönetmeliği*. <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2017/11/20171110-2.htm>
- MEB. (2020). *Milli Eğitim Bakanlığı rehberlik ve psikolojik danışma hizmetleri yönetmeliği*. http://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2020_08/14231603_Rehberlik_ve_Psikolojik_Dan_YYma_Hizmetleri_YonetmeliYi_2.pdf
- Meşeci, F., Özcan, N. ve Bozdemir, P. (2007). Öğretmen ve müdürlerin okul psikolojik danışma ve rehberlik servisine yönelik algıları. *Hasan Ali Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7, 157-171.
- Memduhoğlu, H. B. ve Damçipek, E. (2016). Öğretmenlerin rehberlik servisine ilişkin metaforik algıları. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 47, 137-148. <http://dx.doi.org/10.9761/JASSS3475>
- Nas, E. (2018). Rehber öğretmenlerin yeni rehberlik hizmetleri yönetmeliğine ilişkin algılarının incelenmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 9(2), 109-118.
- Nazlı, S. (2008). Öğretmenlerin değişen rehberlik hizmetlerini ve kendi rollerini algılamaları. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(20), 11-25.
- Noblit, G. W., & Hare, R. D. (1988). *Meta-ethnography: Synthesizing qualitative studies (Vol. 11)*. Newbury Park: Sage.
- Oksal, A. ve Güner, F. (2018). Fransa ve Türkiye'deki okullarda yürütülen rehberlik hizmetlerinin incelenmesi: Karşılaştırmalı durum çalışması. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 14(3), 231-249. <https://doi.org/10.17244/eku.300511>
- Özalp, E. ve Kirel, Ç. (2018). *Örgütsel davranış (8. Baskı)*. Ekin Basın Yayın Dağıtım.
- Özdemir, S., Sezgin, F., Şirin, E., Karip, E. ve Erkan, S. (2010). İlköğretim okulu öğrencilerinin okul iklimine ilişkin algılarını yordayan değişkenlerin incelenmesi. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 38, 213-224.
- Özoğlu, S. Ç. (1991). *Eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma (3. Baskı)*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları.

- Parmaksız, İ. ve Gök, A. (2018). Okulu psikolojik danışmanlarının psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerinin yürütülmesinde karşılaştıkları güçlükler. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 47, 247-265. <https://doi.org/10.21764/maeuefd.359595>
- Polat, C. (2007). *İlköğretim okulları sekizinci sınıf öğrencilerinin okul psikolojik danışma ve rehberlik servisinden yararlanma düzeylerinin belirlenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Elazığ.
- Polat, E. (2014). *12 yıllık zorunlu ve kademeli eğitim sisteminde ilkökul birinci sınıflarda yaşanan sorunların öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Erzurum.
- Polat, S. ve Ay, O. (2016). Meta-sentez: Kavramsal bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal of Qualitative Research in Education*, 4(1), 52-64. [Online]: <http://www.enadonline.com> <http://dx.doi.org/10.14689/issn.2148-2624.1.4c2s3m>
- Sılacı, Z. (2010). *Hizmet alanlar açısından, sosyal bir statü olarak eğitimde rehberlik ve psikolojik danışma: Bursa örneği*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. Bursa.
- Söker, V. (2007). *İlköğretim öğretmenlerinin sınıf yönetimi konusunda okullardaki rehberlik servisinden beklentileri (Zonguldak örneği)*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. Ankara.
- Tagay, Ö. ve Sevi Kaçar, F. (2017). Okullarda yürütülen psikolojik danışma ve rehberlik hizmetlerine ilişkin okul psikolojik danışmanlarının görüşleri. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1168-1186.
- Tan, H. (2000). *Psikolojik danışma ve rehberlik*. Milli Eğitim Bakanlığı.
- Taş, S. ve Aykaç, N. (2019). Türkiye’de ortaöğretim sisteminin sorunları ve değerlendirilmesi: Bir meta sentez çalışması. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi-Journal of Educational Sciences Research*, 10(1), 22-41. <https://dergipark.org.tr/ebader>
- Terzi, Ş., Ergüner Tekinalp, B. ve Leuwerke, W. (2011). Psikolojik danışmanların okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri modeline dayalı olarak geliştirilen kapsamlı psikolojik danışma ve rehberlik programını değerlendirmeleri. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*, 1(1), 51-60.
- Totan, T. (2014). Okul psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri kapsamında sosyal ve duygusal öğrenmenin değerlendirilmesi. *Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 5(1), 57-70.
- Tuzgöl Dost, M. ve Keklik, İ. (2012). Alanda çalışanların gözünden psikolojik danışma ve rehberlik alanının sorunları. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12(23), 389-407.
- Tuzgöl Dost, M. (2020). Okul psikolojik danışmanlarına göre ilkökullarda rehberlik ve psikolojik danışma hizmetlerinin durumu ve sorunları. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(76), 1673-1690. <https://doi.org/10.17755/esosder.715029>
- Uzun, İ. (2018). *Öğretmenlerin ve okul yöneticilerinin okul rehberlik hizmetleri ve psikolojik danışman ile ilgili metaforik algılarının incelenmesi*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Birüni Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü. İstanbul.
- Walsh, D., & Downe, S. (2005). Meta-synthesis method for qualitative research: a literature review. *Journal of Advanced Nursing*, 50(2), 204-211. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2005.03380.x>
- Yerlikaya, İ., Sak, R. ve Şahin Sak İ. T. (2014). Okul öncesi eğitimde psikolojik danışma ve rehberlik hizmetleri: okul öncesi öğretmen adaylarının ve psikolojik danışman adaylarının görüşleri. *Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 7(2), 286-299.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. (6. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, H. (2021). Rehber ve psikolojik danışmanların okul iklimindeki sorunlarla ilgili görüşleri ve okul sosyal hizmeti. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 14(77), 857-865. Doi: 10.17719/jisr.11626

*Bu makaleye yazarların katkı oranları: 1. yazar %50, 2. yazar %50 şeklindedir.

*Bu çalışma için 07.02.2022 tarih ve 220016/24 sayı ile Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulu'ndan izin alınmış ve çalışmanın etik kurul izni gerektirmediği kararı verilmiştir.